

A városé lett az Esterházy-kastély

Ingatlancserével valósult meg az ügylet – Az épületben kiállítóteret alakítanak ki

770 millió forintból megújulhat a reformkori városrész legrégebbi műemlék épülete, a jelenleg rossz állapotban, üresen álló, egykori Esterházy-kastély. A beruházáshoz kapcsolódóan a Huray-Honvéd utca sarkán egészségügyi központ épül.

Az Esterházy-kastély eddig a Füredi Kastély Ingatlanforgalmazó és Beruházó Kft. tulajdonában volt. A cég a Széchenyi 2020 GINOP-pályázaton nyert támogatást egy kutatás-fejlesztési tevékenység megvalósítására. A projekt azonban a műemlék épületben nem kivitelezhető, így az értékes épület továbbra is lepusztult állapotban maradt volna.

Mivel az önkormányzat régóta tervezte az Esterházy-kastély és környékének rehabilitációját, amire pályázati pénzből most jó esély van, így felvetődött annak a lehetősége, hogy a Füredi Kastély Ingatlanforgalmazó és Beruházó Kft. az önkormányzat tulajdonába adja a kastélyt, a város pedig cserébe a Honvéd és Huray utca sarkán lévő területen biztosít helyet a cég beruházásának.

A nyár végén testületi döntés született a két ingatlan tulajdon cseréjéről, így az Esterházy-kastély az önkormányzat kezében visszanyeri a városhoz méltó, eredeti állapotát, a cég pedig egy egészségügyi központot hoz létre, amely hosszú távon

Az Esterházy-kastély kétemeletes műemlék épülete 1782-ben épült barokk ízlésben. A fürdőtelep legmagasabb pontján álló nyaralóház volt az első igényesebb magánépület a reformkori városrészben. Bár több mint 160 éven keresztül az Esterházy család tulajdonában volt, eredeti funkcióját, a méltóságos családi nyaralóház szerepét csak rövid ideig töltötte be. Többször bérlők kezelésében állt. Volt vendéglő, 24 szobával rendelkező minőségi szálló, később MÁV-tisztviselők üdülőtelepe. 1944-től a Teleki Pál Tudományos Intézet egy részlege költözött be, itt volt az Államtudományi Intézet könyv- és térképtára, sőt saját nyomda is üzemelt. 1950-ben a magyar állam tulajdonába került, majd sokáig munkásüdülőként használták. A műemlék épület hosszú évek óta üresen, leromlott állapotban várta sorsa jobbra fordulását.

A város pályázati támogatásával újítaná fel a rossz állapotban lévő műemlék épületet és annak kertjét. Az alsó képen a látványterv látható

Balatonfüred és a régió érdekeit szolgálja.

– Úgy gondolom, a város számára előnyös megállapodást kötöttünk. Kaptunk egy értékes

műemlék épületet, amelyet pályázati pénzből rehabilitálni tudunk, ugyanakkor a cserébe adott ingatlanon is egy fontos beruházás valósulhat meg. A

jelenleg parkolóként használt terület beépítésével ráadásul nem veszünk parkolót sem, hiszen az ide építendő mélygarázs egyik szintjét megkapja a

város – tájékoztatta a helyi sajtót dr. Bóka István polgármester.

Az Esterházy-kastély rehabilitációjára a város már beadta a pályázatát a világörökségi helyszínek fejlesztésére kiírt programban. Nyertes pályázat esetén felújítják a műemlék épületet és annak kertjét is. A felújított épületben kiállítóteret alakítanak ki, ahol Balatonfüred történetét mutatnak be, valamint itt kapna helyet a Balaton-felvidéki kultúrtáj világörökségi helyszíneit feltáró modern tárlat is.

Várhatóan jövő év őszén kezdődik a 770 millió forintos beruházás, ebből 690 millió forint fedezi a felújítást, a többi a kiállítások költsége. **BFN**

TARTALOM

Sportcsarnok két iskolának

A tanévnyitó ünnepély alkalmával az Eötvös és a Radnóti iskolában is új sportcsarnokot avattak. A két beruházás összesen 824 millió forintba került.

2. oldal

Duray-képek a Vaszaryban

Duray Tibor több mint öt évtizedes alkotói pályáját és műveit ismerhetik meg a látogatók az Emberi, túlságosan is emberi címmel nyílt kiállításon.

3. oldal

Elismerés a Füred Tv-nek

A kézművesség napján elismeréseket adott át az Iposz országos elnöksége, a Füred Televízió stábjá is a kitüntetettek között volt.

4. oldal

Vizesés textilből

Fritz Mónika csodálatos textilképe is látható a Foltmozaik Műhely arácsi kiállításán. A Vizesés és más textilmunkák október 7-ig láthatók Arácon. (A kiállításról szóló írás lapunk 9. oldalán olvasható.)

Kálnay Adél költő, író nyerte a Quasimodo-emlékdíjat

Kálnay Adél Ami marad című versével nyerte el idén a Salvatore Quasimodo-emlékdíjat, Zsávolya Zoltán különdíjban részesült. A nagy olasz lírikusról elnevezett költőverseny részeként Nádasdy Ádám nemzetközi életműdíjat, míg Tolnai Ottó életműdíjat kapott.

A jubileumi, 25. Salvatore Quasimodo Költőversenyre mintegy kétszáz, köztük több külföldi pályázó, négyszáz művel nevezett.

Az emlékdíjat a József Attila-díjas költő, író Kálnay Adél az Ami marad című versével, míg a különdíjat Zsávolya Zoltán John Keats Rómába indul című költeményével érdemelte ki. A díjnyertes vers lapunk 5. oldalán olvasható. Oklevél díjazásban részesült: Payer Imre,

Franco Cajani átveszi a diszpolgári címet Bóka Istvántól

Gyimesi László, Sztanó László, Gyukics Gábor, Imreh András, Barna T. Attila, Fenyvesi Félix, Marnó János és Géczy János.

Az ünnepélyes díjátadót a Szent Miklós hajó fedélzetén rendezték, ahol a Balaton értékeinek és sajátosságainak méltó

irodalmi bemutatását szolgáló Bertha Bulcsu-émlékdíjat is átadták. A meghívásos pályázatra ezúttal Bakonyi Zoltán, Lőrincz Sándor és Bíró Gergely

adta be irodalmi riportját. A jubiláló rendezvényen nemzetközi és hazai életműdíjat

is átadtak. Korunk egyik legjelentősebb magyar írója, Tolnai Ottó életműdíjat vehetett át, míg Nádasdy Ádám a nemzetközi életműdíjat érdemelte ki.

Nádasdy Ádám nyelvész, költő, író, korunk legjelentősebb hazai műfordítója, a Shakespeare-drámákból már többet újraértelmezett, a tavaly megjelent Dante-fordítása, az Isteni színjáték pedig revelációként hatott. A hétszáz éves olasz eposzt, amit Babits nyelvezetével ismertünk, többéves munkával újraértelmezte, a legnehezebb utat választva, elhagyva a rímelést, a fordítás a mai beszélt köznyelvet használja.

A Tagore sétányon álló Quasimodo-szobornál tartott megemlékezésen Görgy Gábor mondott beszédet. A költőverseny egyik alapítója a kulturális nyitottság fontosságát hangsúlyozta.

(Folytatás az 5. oldalon.)

Romantikus Reformkor

2017. szeptember 22-24.
Balatonfüred

Műltbéli hagyományok kulturális fesztiválja

Grácia Hegedű Trió

Szépál Szilveszter operatárs

Mohácsi Attila a Győri Nemzeti Színház színművésze

Fekete Pál muszicszínész

Nyitva vannak még a strandok

A strandok a fürdőszézon után is nyitva vannak és közparkként működnek

Tavalyhoz képest jelentősen nőtt a füredi strandok látogatottsága, amelyek kedvező időjárás esetén még egész szeptemberben nyitva lesznek. Komolyabb fejlesztések is zajlanak majd ősszel.

Pályázati forrás révén egyenként 50 millió forintból lehet idén korszerűsíteni az Esterházy, illetve a Kisfaludy strandot. A fenntartó Probio Zrt. több beruházást még a szezon előtt elvégzett, de akad néhány komolyabb fejlesztés, amelyek csak most, ősszel valósulnak meg.

– A Kisfaludy strandon a jelenlegi medence helyén egy három elemű álló csúszdát létesítünk. Ez komoly munkát igényel, a három csúszda eltérő méretű és lejtésű lesz, ezért vártunk vele. Októberben elkezdjük az építést, aminek a költsége mintegy 60 millió forint lesz. A strand keleti részén egy szabadtéri eszközökkel ellátott felnőtt fitnessparkot is létrehozunk. Az Esterházy strandon a főépületre napelnem kerülnek, több térfelügyelő kamerát is kihelyezünk, illetve bankkártyás jegyautomatát állítunk fel, és itt is készül egy fitnesspark – mondta Somogyi

László, a Probio Zrt. vezérigazgatója.

Mindkét strand igen népszerű volt idén, a Kisfaludy tavalyhoz képest harminc százalékkal, az Esterházy pedig 18 százalékkal nőtt a látogatók száma. Összesen mintegy 330 ezer fizető vendég járt a két strandon.

– Több turista látogatott a városba a megszokottnál, ez érzékelhető volt a strandokon, de a fizető parkolóban is. Kedvező volt az időjárás, több fejlesztést is megvalósítottunk a szezonra, szerintem ezek a tényezők összességében eredményezték a jelentős látogató-

szám-növekedést a strandokon – vélekedett Somogyi László.

Szeptember első hétvégéjén még üzemeltek a strandok pénztárai, sőt az Esterházyon még a következő héten is, a további működés azonban az időjárástól függ. A vízbe vezető lépcsők a tervek szerint a hónap végéig a helyükön maradnak, és nyitva lesznek a mellékhelyiségek is.

A strandok egyébként a fürdőzési szezon után is nyitva lesznek és közparkként működnek. Mindennap este tíz óráig be lehet majd menni a strandok területére.

Martinovics Tibor

A prevenció óra előadója Szekeres Kornél volt

Prevenációs foglalkozás a diákok biztonságáért

A Balatonfüredi Rendőrkapitányság illetékességi területén a 2017/2018-as tanév első prevenció órát tartotta a kapitányság iskolai bűnmegelőzési tanácsadója.

Szekeres Kornél címzetes rendőr őrnagy a balatonfüredi Fekete István Speciális Általános Iskola alsó és felső évfolyamának tartott szeptember 5-én 8 órától megelőzési foglalkozásokat. A délelőtti program kiemelt célja volt a tanulók biz-

tonságos közlekedésre nevelése és a balesetek megelőzése.

Ehhez kapcsolódóan a gyalogos, kerékpáros, tömegközlekedésre vonatkozó ismeretek mellett a gyalogátkelő helyen való biztonságos áthaladásra vonatkozó közlekedési szabályok átisméltése volt az előadások témája.

Az érdeklődő gyerekek sokat kérdeztek, aktívan vettek részt az első prevenció órákon, véleményükkel, hozzászólásaikkal járultak hozzá az előadó tevékenységéhez. **BFN**

Lezárták a nyomozást

A balatonfüredi rendőrök egy személyi sérüléses baleset miatt indult eljárást fejeztek be.

Egy 78 éves veszprémi férfi 2017. június 24-én 13 óra körül közlekedett Balatonfüred irányából Tihany felé gépkocsijával a 71-es számú főútvonalon, amikor a megnövekedett forgalom miatt úgy döntött, megfordul.

A manőver során azonban nem vette észre, hogy a főúton a menetirány szerinti bal oldali sávban előzött egy motorkerékpáros, így járművével a motor elé kanyarodott és összeütköztek. A baleset következtében a

motorkerékpár vezetője súlyos sérülést szenvedett.

A férfi ellen közúti baleset okozása vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt folytatott nyomozást a Balatonfüredi Rendőrkapitányság a napokban befejezte, az ügy iratait vádemelési javaslattal küldte meg az illetékes ügyésznek. **BFN**

Új sportcsarnok két iskolában

A tanévnyitó ünnepélyek alkalmával az Eötvös Loránd, illetve a Radnóti Miklós Általános Iskolában is új sportcsarnokot avattak. A két beruházás összesen 824 millió forintba került.

A jelenleg legmodernebbnek számító sportpadlóval elkészült, Eötvös iskolai új csarnok a testnevelésórák mellett a kézilabda-utánpótlás edzéseinek is helyet ad, hiszen az Eötvös iskola és a város kézilabdaklubja között immár tíz éve szoros a szakmai kapcsolat.

A 447 millió forintba kerülő új sportcsarnok a tanintézmény,

a város és a helyi kézilabdaklub összefogásával TAO-finanszírozás keretében épült meg. A költségek hetven százalékát a felajánlott társasági adó fedezte, a fennmaradó részt az önkormányzat állta.

A Radnóti Miklós Általános Iskola új, lelátóval is ellátott, modern sportcsarnoka 377 millió forintból épült, ennél a beruházásnál is a költségek hetven százalékát a TAO állta, a maradékot az önkormányzat fedezte. Itt az iskola testnevelésórái mellett a kosárlabda-utánpótlás nevelése zajlik majd.

MT

KSH-felmérés Füreden

A KSH lakossági felmérést végez hónapokon keresztül a városban

A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Balatonfüreden önkéntes adatszolgáltatáson alapuló lakossági adatfelvételt hajt végre 2017. szeptember 1. és 2018. április 30. között.

A felmérés a 16 és 65 év közötti felnőtt lakosság munkavégzés és hétköznapi tevékenységei során használt készségeit és kompetenciáit, valamint ezek oktatásban és foglalkoztatásban való hasznosulását egyaránt vizsgálja.

Az adatgyűjtés 250 településen zajlik. A mintavétel reprezentatív, a címek kijelölését véletlenszerű kiválasztással hajtották végre. Az adatgyűjtés során a KSH megbízásából a Statek Kft. fényképes igazolvánnyal rendelkező kérdezői keresik fel a válaszadókat. A mérés kizárólag statisztikai célból történik. Az egyedi adatokat bizalmasan kezelik, azok mások számára nem hozzáférhetők.

A lakosság és az önkormányzat részére hétfőtől csütörtökig 8.00 és 16.30 óra, pénteken 8.00 és 14.00 óra között a 06(80)200-766 telefonszámon, vagy a piaac@ksh.hu e-mail címen adnak további felvilágosítást.

Az adatgyűjtéssel és eredményekkel kapcsolatosan a kutatás hazai (<https://piaac.nive.hu/>) és nemzetközi honlapja (<http://www.oecd.org/site/piaac/>) nyújt tájékoztatást. **MT**

Emlékezés az aradi vértanúkra

október 6-án, pénteken 12 órakor az Aradi vértanúk parkjában. Ünnepi beszédet mond Rojtos Norbert, a Református Általános Iskola, Balatonfüred igazgatója. Az ünnepi műsorban fellépnek a Református Általános Iskola, Balatonfüred diákjai. A műsort szerkesztette és betanította Köz Kádi Sarolta és Farkas Judit tanárnő. Zenél az Ifjúsági Fúvószenekar, vezényel: Knizner István karmester

XII. Romantikus Reformkor Fesztivál gazdag programmal

A Romantikus Reformkor Fesztivál keretében a kiegyezés 150 éves évfordulója, a reformáció 500. évfordulója és a balatoni vitorlázás 150 éves évfordulója jegyében emlékezünk a múltra.

Szeptember 22–24-e között jöjjön velünk ismét egy hangulatos időutazásra, ahol hagyományos és hagyományteremtő rendezvények egyaránt várják önt! Blaha Lujza, Jókai Mór, gróf Széchenyi István és számos történelmi személyiség lélekben biztosan velünk tart, és így ön is átélheti az akkori Füred pezsgő

szellemi, kulturális és gasztronómiai pillanatait. Öltözzön korhű ruhába, vonuljon fel velünk, jöjjön el a bálba, kóstolja meg Laborfalvi Róza kedvenc süteményét!

Az idei rendezvényen több jeles történelmi évfordulóról megemlékezünk. Elsőként a már említett kiegyezés 150 éves múltjáról, mely az Osztrák–Magyar Monarchia majd fél évszázados kezdetét jelentette. Emellett a hazai reformáció 500. évfordulóját ünnepeljük, amely vallási megosztottságot – és ezzel együtt vallási szabadságot – hozott. Nem utolsósorban pedig a balatoni vitorlázás szintén 150.

évfordulóját is ünnepeljük, amely egy újabb lehetőséget adott a vízi sportok hazai gyakorlására, egy újabb okot a Balaton szeretetére. A vitorlázás évfordulójához kapcsolódóan részt vehetünk a Balatonfüredi Yacht Club emlékműsorán a Vitorlázeumban. Kíváncsi? Érdemes már most beírni naptárába az időpontot.

Számos kulturális és gasztronómiai élmény várja önt ebben a három napban: megnézhetjük Farkas Gábor „Gábel”, füredi gyökerekkel rendelkező előadóművész műsorát, láthatunk operettműsort, meghallgathatjuk a Szerenád Cigányzenekar műsorát. Műsort ad továbbá a Győri Richter János Zeneművészeti Iskola és a Győri Nemzeti Színház is, fellép Fekete Pál musicalénekes, valamint a Grácia Hegedűtrío – nemcsak neves előadók, de rendkívül színes stíluskavalkád is jellemzi a színpadi produkciókat. A szórakozásból a legkisebbeket sem hagyjuk ki: kézműveskedés, bütykölde, népi játékpark és bábszínház kínál kikapcsolódási lehetőséget számukra.

A reformkori bál pedig mintegy fő attrakcióként remek szórakozást ígér szombat estére: a Madarak zenekar mellett ceremóniamester garantálja a jó hangulatot és a talpalávalót, a finom falatok által pedig valódi gasztronómiai kalandzásban lehet részünk.

Am az ízeknek ennél sokkal több szerep jut! Az előző évekhez hasonlóan idén is megrendezzük a Legyen ön a Roman-

„Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben, Ember lenni mindég, minden körülményben. Serdülj, kedves ifju... poharam cseng érted! – Légy ember, ha majdan azt az időt éred. Szeressed hazádat...”
(Részlet Arany János Domokos napra című verséből)

Felhívás Füred általános és középiskolás diákjai részére

Balatonfüred Város Önkormányzata és a Balatonfüredi Turisztikai Egyesület megrendezi 2017. szeptember 22-én 14 órai kezdettel Balatonfüreden (5-6. osztályoknak a Városi Múzeumban, 7-8. osztályoknak és középiskolásoknak a Vaszary Villa B épület kistermében) az „Ó, Füred, támadjon benned újra hagyomány” című versmondó-találkozóját Arany János születése 200. évfordulójának tiszteletére.

A versenyre két kategóriában (5-6. osztály és 7-8. osztály, középiskola) lehet nevezni egy darab tetszőlegesen kiválasztott verssel Arany Jánostól.

A nevezéseket elektronikus úton vagy írott levélben lehet eljuttatni, megjelölve a nevező nevét, címét, iskoláját, telefonszámát, kategóriáját, illetve a szerző nevét, a mű címét. A nevezési határidő: szeptember 15.

További információ:
Balatonfüredi Turisztikai Egyesület
tdm@balatonfured.info.hu
Tel.: +36(87)580-482

Idén is keressük a Romantikus Reformkor szakácsát!

Kedves főzni tudók, szeretők és vágyók!

Immáron tizenkettedik alkalommal rendezzük meg városunk egyik legrangosabb, valódi hagyományokra épülő, irodalmi, zenei és egyéb kulturális programokban gazdag eseménysorozatát, a Romantikus Reformkor Fesztivált.

A rendezvény keretein belül ebben az évben is meghirdetjük a Romantikus Reformkor Szakácsmestere versenyt, melyre várjuk minden lelkes főzni szerető érdeklődő jelentkezését, aki szívesen készítené a négytagú zsűri számára egy ínycsiklandó reformkori fogást!

A verseny időpontja és helyszíne: 2017. szeptember 24., vasárnap, 12.00–14.30 óra, Hotel Astoria.

Jelentkezési határidő: 2017. szeptember 18.

Jelentkezési információk és további részletek:
Balatonfüredi Turisztikai Egyesület
+36(87)580-482, +36(30)758-3585,
tdm@balatonfured.info.hu
www.balatonfured.info.hu,
facebook.com/romantikuserformkor

Nagy részvét mellett szeptember 2-án eltemették

Sárovi Hajnalkát,

a Lipták Gábor Könyvtár igazgatónőjét.

A hosszú betegség után, 58 éves korában elhunyt Sárovi Hajnalkáról lapunk következő számában olvashatnak méltatást.

Aranykor – Duray Tibor festménye a Vaszary Galériában

A nehéz sorsú, depresszióval küzdő, rendkívüli tehetségű Duray Tibor életmű-kiállítása nyílt meg a Vaszary Galériában. A tárlaton a monumentális, Aranykor című műve is látható.

Duray Tibor több mint öt évtizedes pályáját ismerhetik meg a látogatók az Emberi, túlságosan is emberi címmel nyílt kiállításon.

Miért is bennünk a vágy az aranykor után, s mi visz rá egy festőt arra, hogy megbízás nélkül hosszú évekig egy olyan festményen dolgozzon, amit nem láthat teljes egészében, mert a kép jóval nagyobb, mint a rendelkezésére álló falfelület? Talán valami emberi, túlságosan is emberi. E Nietzsche idéző címmel a huszadik századi magyar képzőművészet újra felfedező alakjai közé tartozó Duray Tibor (1913–1988) műveiből nyílt kiállítás a Vaszary Galériában.

A két nagy, térben is elkülönülő, tematikus szekcióra osztott tárlat a több mint fél évszázados életműből válogat, a harmincas évek diadalmas indulásától kezdődően egészen a nyolcvanas évekig. Duray munkáit a dekorativitás, a csöndes líraiság, az érzékeny megfigyelések és tomboló expresszivitás egyszerre jellemzik. Nagy tehet-

Duray Tibor műveiből nyílt kiállítás a Vaszary Galériában

ségű festő, finom kezű rajzoló, szenvedélyes szobrász, sikeres éremművész volt egyszerre. Azonban a kényszer is szülte sokoldalúság mögött egy melankolikus, önmagára leginkább Don Quijoteként tekintő személyiség lapul.

A tárlaton látható Duray monumentális műve, az Aranykor. A kompozíción (2 x 10 méter, olaj, vászon) az alkotó – megszakításokkal – több mint egy évtizedig (1968–82) dolgozott, megrendelés nélküli, összegző főműnek szánva a képet, s egészében végül maga is csupán az 1982-es, a budapesti Műcsarnokban megrendezett kiállítása előtt vehette szemügyre, mivel műtermének méretei csupán azt engedték meg számára, hogy részleteiben, diafilmszerűen lássa a festményt.

Duray Tibor 1913-ban született Budapesten. Már gyermekkorában sokat rajzolt, festett, azonban a család szűkös anyagi helyzete miatt a művészpálya nem jöhetett szóba. Előbb műbútorasztalos-tanoncnak állt, majd hét éven át apja foglalkozását követve szabóként dolgozott. A későbbi években is gyakran kerültek nehéz anyagi helyzetbe. A háború után a család egyetlen megélhetési forrása a hajnali újsághordás volt.

Tehetségére egy tanára figyelte fel, akinek a javaslatára

1935-ben beiratkozott a Marsovszky-féle szabadiskolába. Itt karolta fel őt Aba-Novák Vilmos.

Duray Tibor ekkoriban napal szabóinas volt, este a szabadiskolába járt, éjszaka pedig festett. A következő év decemberétől öt hónapig segédkezett mesterének a párizsi világkiállításra festett, Francia-magyar történelmi kapcsolatok című pannón, mely végül elnyerte a világkiállítás nagydíját. 1937-ben két éves római ösztöndíjat nyert. Az utazás nagy hatással volt egész művészi világára. Rómában ismerte meg későbbi feleségét és modelljét, Lévi Adrienne-t, akitől két kislánya született.

A világháború utáni művészeti életben aktív szerepet vállalt, az ötvenes években visszavonult, ám eszményeihez mindvégig kitartóan ragaszkodott.

A hátralévő években magát a műterme magányában jól érző, munkamániás, ugyanakkor depresszióra hajlamos alkotó, aki önértékelési problémákkal küzd, pedig Picasso a Szenvedő című rajzát a képzőművészet száz legjobb grafikája közé sorolta. 1988-ban lakása közelében gázolta halálra egy autó.

A kiállítás 2018. január 7-ig látogatható.

Martinovics Tibor

Több támogatás kell a mikrovállalkozásoknak

Először is le kell szögeznünk, hogy a német Handwerk szóból lefordított kézműves szó nem fedti magyar nyelven ennek a napnak az igazi tartalmát. Német területen a Handwerk szó magába foglalja a teljes kis- és középipart, a nem nagyipari termelés és szolgáltatás minden ágazatát.

A kézműipar magyar nyelven a társadalom nagy részének értelmezésében leszűkíti a fogalmat a művészeti és népi kézműves mesterségekre, amelyek képviselőjét természetesen az Iposz mind a mai napig fontos céljának tekinti, de emellett az egyéni, családi és mikrovállalkozások, a magyar kisipar érdekeinek talán egyedüli valódi megjelenítője ma Magyarországon. Ezért nyugodt szívvel nevezhetjük ezt a napot a magyar kézművesség, a kisipar és a mikrovállalkozások napjának. Márpedig ennek a gazdasági rétegnek a gondjairól, a szolgáltatási szükségleteiről és a támogatásának mikéntjéről ma aktuálisabb beszélni, mint valaha.

Az elmúlt 27 évben a világban olyan gazdasági átalakulások mentek végbe és mára egyre gyorsulnak, amelyek soha nem látott mértékben vetik fel minden gazdasági egység és család számára a helyzetének az átértékelését és a jövő lehetséges útjainak keresését. A kisipari és mikrovállalkozások mindig nagyon mozgékonyak és innovatívok voltak, kötődtek saját mikro-környezetükhöz, a helyi lakos-

sághoz. A honfoglalás óta ott álltak a mindenkor hatalom mellett: ha kellett, nyilatokat és lószerszámot gyártottak, ha kellett, harangot vagy ágyút öntöttek, vagy éppen könyveket nyomtattak, ha kellett, Parlamentet, Tudományos Akadémiát, Operaházat építettek, gépeket, autókat találtak fel és javítottak. Ott álltak a kereszténység felvételénél, és mind a mai napig a magyarság és az európai kultúra védelmezői és követői. Mégis kijelenthető, hogy mind a szocializmusban,

mind az eltelt évtizedekben kevesebb figyelmet és támogatást kaptak, mint amilyen nagyságrendet a gazdaságban képviselnek, és amilyen fontossággal egy hosszú távú magyar gazdaság kialakításánál szerepet játszanak. Ezért továbbra is rendkívül aktuális a kisipar és a mikrovállalkozások valós helyzetét és a jövőjének kihívásait napirenden tartani.

Az Iposz és az azt létrehozó ipartestületi rendszer ma is létezik, de bizonyára voltak elszalasztott lehetőségek az elmúlt évtizedekben. Lehetőségek, amelyek ezt a rendszert fejleszthették volna – olyan irányba, amely ma egy stabil szolgáltatási rendszert biztosíthatna sok területen a kisvállalkozások számára. Szolgáltatásokat, amelyek ma is hiányoznak, vagy nem a kicsik igényeinek figyelembevételével lettek kialakítva. Érvényes ez az egész támogatási és projektrendszerre is – amely természetesen adott lehetőségeket –, de nem abban a nagyságrendben, amelyet ez a

Németh László Iposz-elnök a kisiparosok, kisvállalkozások szerepéről, jövőjéről beszélt

A kézműves hagyományok ünnepén kitüntetés és a Magyar Kézművesség – 2017 reprezentatív kiadványt kapták:

Magyar Kézművességért Díj arany fokozatát kapta:

Makai Lászlóné aranykorosor szabómester, Kiskunfélegyháza
Tarapcsik Sándor könyvkötőmester, Kecskemét
Tóth István cukrászmester, Dunaföldvár

Iposz-díjat kapott:

Fábray Zoltán faműves, Budapest
Dr. Kovács Ferenc polgármester, Nyíregyháza
Seszták Oszkár közgyűlési elnök, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Galambos Béla újságíró, szerkesztő, Kelet-Magyarország
Nyéki Zsolt főszerkesztő, Kelet-Magyarország, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Kovács Anita szerkesztő-riporter, Karc FM Rádió, Budapest
Az Iposz Kézműipar Szolgálatáért kitüntetett oklevelet kapta:
Dr. Pesti Imre elnök, Magyar Nemzeti Hungarikumok és Értékek Szövetsége
Amdala Internetes Hírtárhálózat szerkesztősége, Gyál
Fogarasy Attila független újságíró, Pilisvörösvár

Dömsödi Teréz főszerkesztő, Városi Visszhang Szentesi internetes hírtárhálózat
Kóhalmi Dezső újságíró, szerkesztő, Ceglédi Kék Újság, Ceglédi Himnódó
Madarász Tímea főszerkesztő, Közhírrejtétek Dorogon, Dorog.hu hírtárhálózat
Nagy Márta újságíró, Kisalföld/Sopron
Füred Televízió szerkesztősége, Balatonfüred
Kossuth Rádió Napközben szerkesztősége, Budapest
Tolnataj Televízió szerkesztősége, Szekszárd

Az Iposz országos elnökségének külön elismerő oklevelét kapja:

Bihari Antal stúdióvezető-főszerkesztő, Körzeti Televízió – Esztergom
Fenyvesi Károly újságíró-szerkesztő, 24 Óra, Komárom-Esztergom Megyei Hírtárhálózat
Galambos Béla gazdasági újságíró, szerkesztő, Kelet-Magyarország, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Juhász Melinda menedzser, fotós, Amdala Internetes Hírtárhálózat, Pest megye
Pekár Erzsébet újságíró, Magyar Távirati Iroda
Vicsék Ferenc szerkesztő-műsorvezető, Civil Rádió, ATV

réteg képvisel. Véleményünk szerint a magyar gazdaság stabilitását messzemenően növelné hosszú távon, ha a családi és mikrovállalkozások több támogatást kapnának – és azok lebontásában, a kisvállalkozásokhoz való eljuttatásában nagyobb szerephez juthatnának a kamarai rendszer mellett – a vállalkozások által önkéntesen létrehozott szervezetek. Sok olyan adóintézkedés történt, amely könnyítette a kisvállalkozások helyzetét, de sok olyan rendelet és előírás születik, amelyek az eu-

rópai és világnagyipar, a globalizáció elvárásait követve mind a mai napig figyelmen kívül hagyják a Small Business Act, az Európai kisvállalkozói törvény fő jelmondatát: Gondolkozz először kicsiben! Ezek az előírások nehéz helyzetbe hozzák a jelentős foglalkoztatottságot biztosító kisvállalkozásokat, néha olyan lobbiszándék is kicacsint az előírások mögött, amely a kisvállalkozásokra akarja tolni a terhelést és szolgáltatás teljes felelősségét – vagy megszűnésük

előidézésével abban reménykedik, hogy a nagyvállalatok szakemberháttérének pótlását ezzel oldja meg, nagyrészt betanított munkás szinten. Az Iposz tisztában van azzal, hogy a 4.0-s gazdaságnak, az informatikai társadalom kihívásainak a kisvállalkozásoknak is eleget kell tenniük. De azzal is tisztában van, hogy az automatizálódó nagyipar nem fog több munkahelyet teremteni összességében európai és világszinten sem, és a robotizálás sem tudja a belátható évtizedekben a ma-

gyar társadalom szolgáltatásigényeit önmagában lefedni.

Ezért szükség van a kisvállalkozásokra, minden modern eszközt meg kell javítani, minden kis, egyéni igényt a társadalmi béke érdekében meg kell próbálni kielégíteni.

A nagyvállalatok nem tudnak létezni precízen dolgozó, megfelelő skatundással rendelkező kisvállalkozások nélkül, és a kisvállalkozások sem tudnak létezni a nagyvállalatok nélkül, amelyek a csúcstechnológiát először megjelenítik, és szállítási lehetőségeket teremtenek.

Ezért az Iposz véleménye szerint a magyar gazdaságban és társadalomban több párbeszédre, főleg rendszerszerű szakmai párbeszédre van szükség.

Ennek hiányát minden szinten érezzük. A magyar kisipar nem szigetelődhet el sem a kistérségekben, sem megyei, sem országos szinten. Ez nem is történik meg. Az ipartestületek rendelkeznek kapcsolatokkal minden irányban. A globalizáció, az informatikai forradalom, a 4.0 gazdaság térhódítása, a

környezeti és klimatikai változások a kérdéseket egyre inkább nemzetek feletti dimenziókba helyezték, így a magyar kisiparoknak is figyelemmel kell kísérnie mindezt európai szinten is.

Az európai szövetségekben és a nemzetközi projektekben való részvétele az Iposznak az információk, a legjobb gyakorlatok összegyűjtését segítik ezeken a területeken. A kétoldalú és térségi, például V4-kapcsolatok pedig azt készítik elő, hogy a magyar kisipar is konkrét gazdasági együttműködéseket alakíthasson ki konkrét szakágakban. Segíti mindezt a szakmai szervezeteink jelenléte is az európai szervezetekben.

A kérdések, amelyekre válaszokat keres az európai kézműipar, szinte minden országban azonosak: növekvő szakemberhiány a kisvállalkozásoknál is, az iparosszakmákat tanulni akaró fiatalok arányának csökkenése. A gyakorlati képzőhelyek hiánya, illetve útkeresés, hogyan lehet jobban ösztönözni a kisvállalkozásokat nagyobb részvételre a tanulótársban. A vállalatok utódlásának egyre sürgetőbb gondja. Megoldások keresése, hogyan lehet a pályorientációba jobban bekapcsolni a valós gazdaságban tevékenykedő kisvállalkozásokat.

A technológiai innovációhoz és a digitalizációhoz szükséges szakmai ismeretek átadásának útja a kisebb vállalkozások számára. A migráció szerepének megítélése a szakemberhiány csökkentésében, hogy csak a legfontosabbakat említsen.

Nekünk olyan válaszokat kell kialakítanunk, amelyek egyszerre örzik meg a magyar kisipar pozitív jellemzőit és tradícióit, ugyanakkor lehetővé teszik az új ismeretek befogadását, a megújulást és a fiatalítást. Nincsenek kész válaszok sem nálunk, sem Európában.

Egy folyamat szereplői vagyunk, meg kell öröznünk a nyitottságunkat és a hagyományos szakmai újítóképességünket.

(Elhangzott az Iposz országos elnöksége ülésén, a Magyar Kézművesség napján, szeptember 7-én.)

Elismerés a Füred Televízióknak

A Magyar kézművesség napján a kiemelkedő munkáért elismeréseket adott át az Iposz országos elnöksége. Németh László, az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke hangsúlyozta, hosszú távon a magyar gazdaság stabilitást eredményezné, ha a családi és mikrovállalkozások több támogatást kapnának, mivel a digitalizáció önmagában nem fogja kielégíteni az igényeket.

Kifejtette, hogy a kisipar mindig nagyon innovatív volt, ugyanakkor az elmúlt évtizedekben kevesebb figyelmet, támogatást kaptak, mint amilyen nagyságrendet a gazdaságban képviselnek. Rámutatott arra, hogy sok olyan adóintézkedés történt, amely könnyítette a kisvállalkozások helyzetét, de jó néhány olyan rendelet, előírás

Csorba Kata főszerkesztő átveszi az elismerést Németh Lászlótól

is született, amelyek figyelmen kívül hagyták az európai kisvállalkozói törvény jelmondatát, azt, hogy gondolkozz először kicsiben. Németh László szerint a gazdaság digitalizációjának a kisvállalkozásoknak is meg kell

felelniük, ugyanakkor az automatizálódó nagyipar nem fog több munkahelyet teremteni, ezért szükség van a kisvállalkozásokra is.

A Magyar kézművesség napján kitüntetett mesterek, közle-

ti szereplők szakszerű, következetes munkájukkal eredményesen segítették a kisvállalkozások működését, a sajtó képviselői sokoldalú tájékoztatással segítették a közvélemény informálását, hangoztatták az Iparosok Országos Szövetségének budapesti székházában tartott ünnepségen.

A Füred Televízió stábjában is a kitüntetettek között volt. Csorba Kata főszerkesztő a Balatonfüredi Szolgáltató Ipartestület felterjesztésére az Iposz Kézműipar Szolgálatáért kitüntetett oklevelet vehette át Németh László elnöktől és Kurucz Zsigmond örökös tiszteletbeli elnöktől. A Füred Televízió évek óta az ipartestülettel szorosan együttműködő, szakszerűen tájékoztató hírforrás, sokoldalúan, hitelesen informálja a régiót az iparosság helyzetéről – szívt a laudáció.

BFN

Sikeres az Örökségünk Hímzőműhely

A hímző asszonyok ebben az évben is jól szerepeltek az országos pályázatokon, kiállításokon, annak ellenére, hogy vezető nélkül maradtak. Részt vettek a Kiteszűk a szűrét pályázaton, Mezőkövesden a Százrözsás pályázaton. Júliusban látni lehetett munkáikat a Magyar kézmű-

vesség és Arany János költészet című kiállításon a Duna-Palotában, és először képviselték Veszprém megyét a Mesterségek ünnepén a budai várban. A vándorkiállítás, amelyen különleges hímzéseik láthatók, novemberben ér Balatonfüredre.

BFN

Jubiláló költőverseny

(Folytatás az 1. oldalról.)

A rendezvény a jubileumi gálaműsorral zárult. A gálaesten Franco Cajani költő és művészettörténész, a költőverseny alapítója vehette át a város legmagasabb elismerését, a Balatonfüredi Díszpolgára címet.

Több korábbi Quasimodo-nagydíjas költő – Zsolt Tibor, Jász Attila, Tatár Sándor, Czifrány György, Gömöri György – is jelen volt a jubileumon.

Az elmúlt évtizedek díjnyertes költeményeiből Carla Romanelli, Alessandro Quasimodo, Oberfrank Pál és Lukács Sándor színművészek olvastak fel.

Az irodalmi rész után koncerttel zárult a rendezvény, fellépett a Mendelssohn Kamarazenekar, Bálint János fuvola-művész, illetve Enrico Fagone nagybőgőművész.

Martinovics Tibor

Kálnay Adél Salvatore Quasimodo szobra mellett

Kálnay Adél

Ami marad

A kezét látom, mindig a kezét,
elgörbült, bütykös ujjait,
a pergamen bőr alatt
tekerő kékeslila erezet, s
érezem, kissé nyirkos,
hívós a tenyér,
nem szorít már,
nincs benne erő.
Fogom, csak fogom és
dörzsölöm és kulcsolom
a lanyha ujjakhoz az ujjaim,
nézem a csuklót,
a ráncos kézfejet,
igen, lüktet, dolgozik
még a szív, istenem,
mire képes, milyen
elszántsággal élteti
még a testet, ami
élni már nem kíván.
Tudtam, hogy egyszer
eljön ez, hogy lesz ilyen.
Az ész mindent tud,
az ész mindent elfogad.
Csak a ... mi is?
Ami nem ész, az lázad,
az omlik össze.
Még nem sírok,
az sokkal később lesz,
most erősnek kell lenni,
mondom, el kell engedni,
segíteni, hisz ez jár neki,
a kölcsön visszajár,
ő is segített érkezni,
ő is, ő is, ő is...
A kezét látom, mindig a kezét,
még tudsz szorítani, kérdezem,
s igen, ért engem, megteszi,
gyöngén, szinte észrevétlen,
itt van még, tud rólam,
de dolga van, végig kell
csinálni ezt az utolsót,
s ő mindig mindent
annyira jól akart...
Órák telnek el, s a kéz
még mindig él, van lüktetés,
van apró moccanás,
néha mintha már nem,
de aztán mégis.
Jaj, meddig tart ez?

Az ész szelíden sürgeti,
csak bátran, no,
csak ügyesen...
Az ember már
elégé felnőtt ehhez,
mondhatnám öreg,
biztatom magam,
vannak, akik már az
én korom sem élték meg,
nemhogy kilencvenet.
Ez persze, mind egy most,
nem is számít, csak
össze-vissza jár az agy...
A kezét látom, mindig a kezét,
vén fa gyökerei erőltlen ujjai,
makacsul akaszodom közéjük,
kulcsolódjunk, fonódjunk,
válljunk eggyé megint...
Átvillan, hogy nem
fogtam eleget, hogy
bármennyit fogtam, kevés...
Jaj, hogy kell ezt,
hogy kell ezt végig...
Mégint csak magamra
gondolok, s mérgelődöm,
önző vagy, mondom,
anyád most megy el,
ez nem a te pillanatod,
ne sajnáld magad,
ez az ő nagy pillanata,
a távozásé, a szabadulásé,
mit is tudna kezdeni már
ebben az elkopott ruhában,
ebben az összetöppörödött,
használatlan testben,
amiben szemtelenül és
hiábavalóan kering az
egyre sűrűbb, sötét
anyag, s pumpál az
érzéketlen szív, ez
a makacs izom.
A kezét látom, mindig a kezét,
s látom, végre elernyed,
abbamarad az ostoba lüktetés,
s innentől csak a csend,
csak a rend, ahogy
lemmie kell,
az marad.

Két új szemléletű csoport indult a városi bölcsődében

Montessori-módszer a legkisebbeknek is – Önkéntes alapon hirdették meg a lehetőséget

„Arra taníts, hogy önálló
lehessek, hogy büszke
lehessek magamra! Hogy
elgondolkozzam rajta,
hogy képessé váljak rá,
hogy eldönthessem,
hogy véghezvigyem. Én
magam! Mert ez az út
vezet el a gyermeki lét
végső céljához, a boldog
felnőttiséghez” – ez a
mottója annak a módszer-
nek, aminek a mentén
idén szeptembertől két
Montessori-szemléletű
csoportot indítottak a
füredi városi bölcsődében.

Kovács Judit intézményvezető lapunknak elmondta: önkéntes alapon hirdették meg a lehetőséget, és négy kisgyermeknevelőjük azonnal vállalta a felkészülési feladatot. A bölcsődés gyerekek szüleit megkérdezték, hogy a hagyományos vagy a Montessori-szemléletű csoportba szeretnék-e járattatni tovább a gyermeküket. Örömmel tapasztalták: nem merült fel, hogy a gondozónőt elhagyják a két hagyományos csoportba tartozó gyerekek, a Montessori-csoporthoz tartozást pedig mindenki örömmel fogadta a régi szülők közül. Az újonnan beiratkozók is dönthettek, hogy melyik csoportba szeretnék járni: volt, aki a hagyományos csoportot kérte, de akadt olyan szülő is, akinek épphogy csak megszületett a gyermeke, már igényelte is a felvételt a montessorisok közé. „Szerencsések vagyunk, van két hagyományos és két Montessori-csoportunk, ezzel a két alternatívával mindenki igényét ki tudjuk elégíteni” – mondta Kovács Judit.

A négy csoportból kettő-kettő összenyitható, tehát a fizikai adottságok is indokolták, hogy két-két azonos csoportot indítsanak. A Montessori-csoportokban dolgozó négy nevelő lefedi a szabadságolási időt, ugyanaz a két terem felszereltsége, és tudják tartani a szomszédos teremben zajló, hasonló napirendet. „Nem lett volna értelme a Montessori-csoportban például csendjátékot tartani, ha a két helyiséget elválasztó üvegajtó túloldalán egy hagyományos csoportban épp szabad játék vagy ének van. Most a két csoportszobában azonos a napirend” – magyarázza az intézményvezető.

A Montessori-eszközök jó része házilag is elkészíthető

Az olasz orvos, pedagógus, Maria Montessori (1870–1952) módszerének alapelve, hogy öntudatos és önálló, boldog és szabad gyerekeket neveljenek a bölcsődék, óvodák, iskolák

A Maria Montessori nevével fémjelzett módszer eredetileg nem a legkisebb korosztálynak kifejlesztett rendszer, de az eszmeiségéből és az eszközrendszerből áttemelhetők azok az elemek, amik erre a korosztályra tökéletesen alkalmazhatók. A négy kisgyermeknevelő helyben végezte el a képzést, és a csoport dajkája, valamint a játszóház vezetője is részt vett a foglalkozásokon. A szükséges eszközök beszerzése folyamatban van, de több közülük saját kezűleg is elkészíthető, amibe a szülői kollektíva is bekapcsolódott. „Nagyon költségigényes egy intézményt ellátni jó minőségű fejlesztőjátékokkal, így jól jön, hogy a Montessori-eszközök jó része házilag is elkészíthető. Szeretném hangsúlyozni, hogy az eszközrendszer ugyan speciális, de a pedagógiai-nevelési módszertan nem áll messze a hagyományos bölcsődei szemlélettől. A napirend is más, amiben a gyerekek saját érdeklődésüket teljesíthetik ki: a montessorisoknál például a gumicsizma alapfelszerelés lesz, mert esőben is ki fognak menni – persze nem viharban és zuhogó esőben” – nyugtatott meg mindenkit Kovács Judit.

Kovács Judit kifejtette, a Montessori-csoportos gyerme-

kek ugyanúgy önfeledten fognak játszani, mint a hagyományos bölcsődei csoportba járó társaik. A lényegi különbség abban lesz, hogy már kicsi korban önállóbbak lesznek, mert tapasztalati úton megtanulják például, hogy hogyan vegyék fel egyedül a kabátjukat, gombolják be a gombjait. Rávezetik őket, hogy mennyire egyszerűek ezek a hétköznapi feladatok, ők pedig önfeledten, játékosan fejlődnek.

A szakember szerint a bölcsődei szakmai irányelvek jelentős változásokon mentek keresztül az elmúlt húsz-harminc évben. Elég csak arra gondolni, hogy évtizedekkel ezelőtt még egészségügyi intézménynek számított egy bölcsőde, ahol mezítelenül, lázmérővel kellett a gyerekeket átadni. Ma a gyermekvédelem, vagyis a szociális ágazat felügyeli a legkisebbek intézményeit, a gyerekek saját ruhájukat hordják, és két hét alatt szoknak be a szülővel együtt.

„Ma a világ hetven országában alkalmazzák a Montessori-módszert, és érintőlegesen minden magyar felsőoktatásban részt vevő pedagógus találkozik a nevével. Mi a pécsi testvér-bölcsődénk révén kaptunk további információkat a módszerről, amit egy ideje konferenciákon és az interneten is figyelemmel kísértünk. A füredi városi bölcsődében dolgozó 8-10 gondozónő egyhangúlag döntött úgy, hogy ismerkedjünk meg a módszerrel. Ez egy merőben más szemléletű, kreativitást igényel a gondozóktól, ezért volt fontos a közös döntés, amihez a technikai személyzet is csatlakozott. Rájuk is szükségünk lesz, mert a Montessori-módszer szerint például a gyerekek kiszolgálják magukat, merítenek, öntenek, és ha az kidől, vagy egy tárgy leesik és eltörik, akkor a technikai személyzet segítségével törlik fel és seprik össze. Jellemzően ez ritkán fordul elő, a gyerekek odafigyelnek, és élvezik az önállóságot” – mondta az intézményvezető.

Egy mai, modern bölcsőde nem áll messze a Montessori-módszertől, hiszen alapvetően a gyermek tisztelete és önállóságára nevelése. A különbség az, hogy mindezt más módszerrel érik el – állítja a szakember. „A Montessori-módszer egyik lényeges eleme – amit nem csak a montessorisoknál, hanem mind a négy csoportunkban szeretnénk bevezetni –, hogy lesznek a már említett csendjátékok, amivel megtanítjuk őket lecsendesedni, fokozatosan egymásra figyelni. Ez a gyakorlatban úgy néz ki, hogy egy apró csengettyű hangjára hozzák a párnáikat, körbeülünk, és elkezdünk arról beszélgetni, ami foglalkoztatja őket. Ettől lényegesen nyugodtabbá, csendesebbé válnak. A játékaikat olyanokra cseréljük, amivel ugyanúgy önfeledten tevékenykedhetnek, mint a hagyományos játékokkal, csak kicsit több hétköznapi tapasztalatot szereznek velük: virágot locsolnak, öntögetnek különböző formájú edényekbe, a súlyt szemléltető tárgyakat vehetnek kézbe, gombolhatnak, csatolhatnak, tépőzárazhatnak, sütünk-főzünk, ablakot vagy éppen cipőt takaríthatnak. De nem kell megijedni: lesz babájuk is, a gyerekek a hagyományos és a Montessori-szemlélet mai korra érvényes ötvözetét kapják tőlünk” – teszi hozzá Kovács Judit.

A szülők részéről újabb és újabb nevelési kérdések fogalmazódnak meg, a bölcsődei pedagógusok pedig szintén tapasztalják, hogy a gyerekek is egészen mások, mint pár évtizeddel ezelőtti társaik. Ennek megfelelően a bölcsődei pedagógusok képzését folyamatosan változtatni kell, hogy tájékozottabbak lehessenek a hasznos és alkalmazható pedagógiai irányzatok terén. A jelen és a jövő kihívásaira a feleletet egyre többen az 1870-ben, Olaszországban született Maria Montessori pedagógiai rendszerében keresik.

SAHAJA JÓGA

MEDITÁCIÓS TANFOLYAM

Az Arácsi Művelődési Házban

Szeptember 30-tól
minden szombaton
15.00-18.00

INGYENES, 6 hetes
kezdő, az alapoktól

jelentkezés és további részletek:
jogameditacio.hu/meditacio-aracsi

A lepke fogságában

Tagore 1926 novemberében fát ültet a füredi sétányon

Ki előtt lenne ismeretlen a füredi Tagore sétány?

Egy gyönyörű park, ahol a nagy bengáli művész gyógyult, egy vízparti sétány, amelyről maga Tagore ezt írja:

„Majdnem az egész világot bejártam, de az égnék és a víznek ezt a csodálatos szépségét, amely Balatonfüreden, a vízparton gyönyörködtet, sehol megragadóbbnak nem láttam.”

A mai napig is látogatók ezrei özönlik el minden nyáron, és sokan valami olyan élményt viszünk magunkkal, amely valahogy kiemel a hétköznapi világból, és kissé (elkoptatott szóval) spirituális színezetet ad az itt-tartózkodásnak, és bár nem betegen érkezünk, mégis mintha gyógyultabban távoznánk évről évre.

És már helyben is vagyunk: egészség és spiritualitás, ez a két fogalom, amelyről ma annyi szó esik: hogy jön össze ez a két szó?

Hát valahogy úgy, hogy manapság már ha egészségről esik

szó, akkor nemcsak a testi egészségről beszélünk, egyre inkább a lelki egészség felé tolódik a figyelmünk. Egyre inkább azt halljuk, hogy ez az alapja a testi egészségnek is.

De hogy lehet ezt elérni, tehetünk-e érte valamit? Gyógyultak vagyunk, vagy még lehetne ebben fejlődünk?

Egy Sahaja-jóga meditációs tanfolyamon mindezt kipróbálhatjuk. Ráadásul teljesen ingyen. Semmi nem kell hozzá, még jogamatrac sem, csak mi magunk és a befelé fordulásunk.

Mi más lehetne az eszköz a lelki egészség eléréséhez, mint a nyugalom, a belső béke, a meditáció?

A bennünk létező finomenergia-rendszer kitisztítása, a belső béke, a központi idegrendszer ellazulásának megapasztalása, számunkra még ismeretlen energiák megnyílása bennünk.

De mégis, hogy jön ide Balatonfüred?

Tagore itt fejezte be 256 versből álló haikugyűjteményét.

Vajon annak a különös lelki élménynek köszönhetően, amely itt megragadta, vagy sem? Ezt ma már nem tudhatjuk.

De azt megtudhatjuk az internetről, hogy mi az a haiku:

„A haiku egy japán versforma, amely a letisztultságon, a természet ábrázolásán keresztül mély filozófiai, lélektani tartalmat sugall.” Szép lexikális semmitmondás.

És most olvassunk el egy igazi haikut (Macuo Basótól), és próbáljunk elmerülni abban a gondolatlan csöndben, amelyet egy haiku elolvasása vagy a meditáció nyújthat.

A példánál maradva: a haiku lexikális meghatározása és egy valódi haiku elolvasása közötti különbség hasonló ahhoz, ha olvassunk a meditációról, vagy kipróbáljuk azt.

„Lehullott szírom
repül vissza az ágra?
Csak egy lepke volt”

Simon Attila

RECTUS TRAINING MÓDSZER

Hasizom Regeneráló Edzésprogram

HAS-, GÁT- ÉS TÖRZSTARTÓ
IZMOK REGENERÁLÁSA,
ÚJJÁÉPÍTÉSE ÉS ERŐSÍTÉSE

SZÜLÉS ELŐTT ÉS UTÁN

- Enyhül a hátfájdalom
- Csökken a haskörfogat
- Testtartásjavító
- Személyre szabott
- Erő- és önbizalom-növelő

RECTUSTRAININGMETHOD.HU

A Te trénered

CHUGYIK-KALINCSÁK BEÁTA

Itt találsz meg:

BALATONFÜRED

+36 20 482 5734

bea@kangatraining.hu

RTM BEÁVAL!
KERESS RÁM!

CSÍK ZENEKAR

Zene Világnapja

Balatonfüred, Anna Grand Hotel Díszterem
2017. október 1. vasárnap, 17.00 óra

Jegyár: 4000 Ft/ fő, Nyugdíjas/Diák: 3000 Ft/ fő
Jegyek válthatók: www.kisfaludyshaz.hu és www.jegy.hu oldalakon, valamint a Vaszary Galériában, a Tourinform Irodában és előadás előtt a helyszínen. A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

Székhely: www.kisfaludyshaz.hu, +36 (30) 585 1600, www.kisfaludyshaz.hu, +36 (30) 933 876, info@kisfaludyshaz.hu, www.kisfaludyshaz.hu

Kisfaludy Színház

tourinform

Balatonfüred

Balatonfüred

Vörhenyes fecske fészkel Füreden

Idén nyáron új madár-faj, egy vörhenyesfecskepár fészkel Balatonfüreden. A fészkekből három fióka repült ki július első hetében, ami azért is különleges, mert az egyik szülő a fiókanevelési időszakban valószínűleg elpusztult, így a fiatalok etetése a magára maradt madárra hárult. A helyszíni megfigyeléskor ráadásul egy, a madarászok előtt eddig nem ismert, korábbi években épült fészkek is előkerült.

A vörhenyes fecske a füstifecskekre emlékeztető megjelenésű és viselkedésű madár. Repülő rovarokra vadászik, sárgolyókból álló fészket sziklafalak, épületek esőtől védett parkányzata alá építi. Utóbbi könnyen elkülöníthető a hazai fajokétól, zárt, molnárfecske-szerű fészkek bejáratához ugyanis hosszú félcsovot tapaszt. Hatalmas elterjedésű madár, elsősorban Ázsiában, de Afrikában és Európában is költ. Kontinensünkön a Földközi-tenger partvidéki régiójában, Spanyolország, Portugália és a Balkán országainak belső területein fészkel.

Magyarországi költési adata eddig nem volt, és egyes kóborló példányok is nagyon ritkán, 1999–2015 között csak nyolc helyen kerültek elő hazánkból. Idén április 16-án két, egymástól valószínűleg független megfigyelése is volt Tatán, illetve a magyar–román–ukrán határ közelében. A balatoni madarak első megfigyelési adata idén május 5-éről, a Grand Anna Hotel közeléből származik. Ezt követően a madarászok 36 alkalommal figyelték meg a fecskeket. A nagy érdeklődés oka az is volt, hogy ez a madár sok „fajvadász” listájáról hiányzott, így számukra jó, ráadásul hazai lehetőség kínálkozott a hiány pótlására.

A vörhenyesfecskepár fészke a hotel mélygarázsának mennyezetére, a faj mediterráneumi élőhelyén klasszikus-

nak számító helyre épült. Külön meglepetés volt, hogy az idén épült fészkek mellett egy korábbi években, valószínűleg 2016-ban készült fészkek is előkerült, amiről eddig nem volt tudomásunk (ezért nem tudjuk, hogy abban volt-e sikeres költés). A fiókák első megfigyelése július 5-éről származik, ekkor négy repülő madarat: három fiatal és egy felnőtt példányt láttak a madarászok. Augusztus 22-én az egyik vörhenyes fecske még sikerült megfigyelni Balatonfüreden, a fészkelőhely közelében.

2018 érdekes madártani eseménye lesz annak kiderítése, hogy a faj két évet követően visszatér-e a balatoni fészkelőhelyre. A fecskek jelentős területűségét ismerte ennek esélye nagy. Sajnos azonban az új fecskefaj alkalmi megtelepedése nem tudja ellensúlyozni a hazai fecskeállomány jelentős, több mint ötvenszázalékos állománycsökkenését, és az ez által okozott kárt. Ez a megfogathatóság az emberek mindennapi élete szempontjából is azért különösen problémás, mert a klímaváltozás következtében melegedő időjárással új szünyogfajok és az általuk terjesztett kórokozók jelennek meg Magyarországon. Az egészségünket veszélyeztető betegségeket terjesztő szünyogok, és a szintén a klímaváltozás hatására érkező újabb kártevő rovarok elleni biológiai védekezésben is óriási szerepe van, lenne azoknak az állatoknak, például a fecskeknek (és a denevéreknek), melyek természetes úton csökkentik ezek számát.

A napjainkra teljes egészében városiasodott, sárfészket építő fecskek védelmében a lakosságnak kiemelten fontos szerepe van. A partfalakban fészkelő partifecske-kolóniáknak is segíthetnek az emberek, ha a lejtőre erodálódás miatt költésre alkalmatlanná vált, méternyi magas földfalakat családi kalákában, baráti társasági összefogás keretében ásvál függőlegesre faragják.

Orbán Zoltán

Limnológia: kilencven év a tó szolgálatában

Kilencven év a Föld történetében egyetlen szempillantásnak tűnik, ám ha a globalizációra és az egyre égetőbbé váló vízkérdésre gondolunk, akkor az elmúlt kilenc évtized rendkívül meghatározó időszaknak számít. Ezt a csaknem évszázadnyi időt öleli át a tihanyi székhelyű Balatoni Limnológiai Intézet története, ahol ma is a jövő lényegi kérdéseire keresik a válaszokat.

Lóczy Lajos 1920-ban megjelent Balaton-monográfiája sikere után felgyorsultak az események: független balatoni kutatóintézet alapítását határozta el a képviselőház, s ennek megépültéig a révfülöpi hajókielő épületének emeleti szobáiban egy biológiai állomást rendeztek be 1925-ben. Az állandó intézetért Siófok és Keszthely is versenybe szállt, végül Tihany lett a befutó: az apátság domb meredek, tóba zuhanó, kies lábánál többhektáros területet töltöttek fel a Balatonból. A ragyogó fekvés miatt ide egy kis Abbáziát álmotdát az elődök: nagy mólóval a gőzhajók és jachtok kikötésére, takaros hajóállomás-épülettel, benne a Balaton halait bemutató akváriumokkal, elegáns étteremmel, mögötte ötemeletes, százszobás gyógyszállal. A sort a Biológiai

Intézet személyzet lakóháza. Mindkettőt oszlopos árkádsor köti össze a főépülettel. A fő probléma a központi laboratóriumi főépület megtervezése volt. Megelőzően ismerni kellett volna hasonló külföldi intézményeket, ennyire teljes azonban sehol sem állott. Ezért előzőleg részben hasonló munkakörökkel foglalkozó intézeteket kerestünk fel, részben pedig kisebb, szükségelhelyezésben működőket, és ezek adataiból próbáltuk meg összerakni az épület beosztását, amely három részre tagolódott: az egyikben a balatoni állat- és növényvilágot tanulmányozták, a másodikban általános élettani kutatásokat folytattak, végül időszakos tanfolyamokat tartottak, amelyek részére sok dolgozóhelyet tartalmazó terem kellett. Elképzeltetően bonyolult volt a gépészeti berendezés, amelynek során ivóvíz, balatoni víz a halaknak, tengervíz a tengeri állatoknak, meleg víz, sűrített és ritkított levegő, házilag előállított gáz, szennyvíz- és savlevezetők, központi fűtés vezetékei, összesen tehát a villanyon kívül tízféle vezetékhálózat készült. Az első emeleten a nagy kurzustermet három oldalról sűrű ablakok nyitják meg, a negyedik falra 14 m hosszban Vaszary János mesteri freskót (pannó) festett, amely a Balaton medrének faunáját és flóráját stilizáltan ábrázolja vízfátyolon keresztül, pompás fényvel,

zálva és sokszorosán nagyítva vannak”. A hivatalos nyilvántartás szerint az eredeti alkotás nem élte túl a II. világháborút, lappang vagy megsemmisült (esetleg az utálkozó tudósok tüntették el a képet?)

Anton Dohrn 1873-ban hozta létre a Nápolyi Zoológiai Állomást, a tihanyi laboratóriumokat ennek mintájára rendezték be. A nápolyi intézetben eltöltött évek alatt Apáthy István, Daday Jenő és id. Entz Géza rengeteg tapasztalatot gyűjtött egy korszerű intézet működéséről. A tihanyi helyiségeket gázzal, vákuummal, sűrített levegővel és ivóvízzel is ellátták. A Balaton vizét a tóból pumpálták fel a főépület tetején kialakított hatalmas tartályokba, a tenger vizet pedig a Fekete-tengerből uszályon hozták a Dunán és a Sió-csatornán keresztül. Az intézetnek volt saját partszakasza, kikötője, gyűjtőhajója, csónakháza, akvárium-szobája, és egy, a nagyközönség számára felállított balatoni akvárium. A főépület mellett egy lakóépület és egy teljes ellátásra berendezett kurzusház is épült.

Az intézetben igen rövid idő alatt pezsgő tudományos élet alakult ki, és olyan világhírű tudósok dolgoztak a tihanyi falak között, mint Otto Loewi, Paul Weiss és Szent-Györgyi Albert – ha csak a Nobel-díjakat akarjuk kiemelni. 1927 és 1944 között 765 hazai és 160

később egy UNESCO-meghívást elfogadva misszióvezetőként sokáig Indiában és Indonéziában szolgált, később az Egyesült Államokban és Kanadában dolgozott és élt, egészen 2004-ben, 102 éves korában bekövetkezett haláláig.)

Az 1965-ös és az 1975-ös tömeges balatoni halpusztulás, és a Balaton vízminőségének drámai romlása miatt központi kormányprogramok sora indult a Balaton megmentésére. Ezekben oroszlánrészt kapott a tihanyi központ. Az intézet 1982 óta viseli az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet nevet, történetének feldolgozásában a jelenlegi igazgató, *prof. G.-Tóth László* érdemei elvitatlanok.

A kilencvenéves évforduló alkalmából rendezett tudományos ülésen, csaknem háromszáz résztvevő előtt az igazgató kiemelte: az intézetben a szellemi élet és a kutatási vágy teljesedhet ki, ennek következtében már a háború előtt világhírűvé vált. A tudomány nem ismer határokat, kutatóik előtt nyitott a nagyvilág, így mind a mai napig külföldön ismerkednek a fejlett technikákkal, átveszik azokat, és visszatérve itt hasznosítják őket. Jelenleg azt vizsgálják, hogy a Balaton magasan tartott vízszintje milyen hatással van a víz ökológiájára, figyelemmel kísérik a klímaváltozás hatásait, a délről érkező szubtrópusi algák, kagylók és halak invázióját, az angolnabusa problémát, valamint a Balatonban és annak vízgyűjtő területén 53 mérési ponton folyamatosan ellenőrzik a győgyeszermaradványok és hormonok jelenlétét. Az ünnepség alkalmával a Magyar Tudományos Akadémia elnöke úgy fogalmazott, hogy a tihanyi az első, legidősebb és legrövidebb intézetük, aminek a tevékenysége a jövőt tekintve is megkerülhetetlen. *Lovász László* az intézmény egyik legfontosabb feladatának nevezte a hazai vizek fenntartható kezelésének elősegítését. „A Balaton megfoghatatlan kincs, mindenki szereti, odafigyelnek a róla szóló hírekre, az itt folyó munka érdekli az embereket, ezáltal az intézet jelentősen hozzájárul a tudomány széles körű népszerűsítéséhez” – fogalmazott az elnök, hozzáfűzve, hogy a tihanyiak együtt gondolkodnak a klímaváltozás, az árvizek, a szárazság és a folyószabályozás problémakörét vizsgáló Nemzeti Víztudományi Kutató Program résztvevőivel is.

Báldi András, az MTA Ökológiai Kutatóközpontjának főigazgatója kiemelte, hogy a jubiláló intézmény széles körű feladatainak ellátásához és eszközök beszerzéséhez több százmillió forint értékű pályázatokat nyert el, ezek megvalósítása folyamatosan van. *Fésűs László*, a biológiai tudományok osztályának elnöke felidézte: az intézet eredményének tudható be, hogy megszűnt a 60-as, 70-es években jelentkező rohamos halpusztulás, és javult a tó vízminősége.

Mórocz Anikó

Az évfordulós ünnepségen az intézet vezetője és a vendégek

giai Intézet épületei folytatták, lezárva Habsburg József főherceg kastélyával. Tihany-Füredőtelep végül meg is valósult, az ötemeletes szálló kivételével.

A kutatóintézet alapkövét 1926. augusztus 25-én helyezték el, az eseményen a kor teljes politikai és tudományos elitje felvonult, köztük az alapító, Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter. A vendégeket különvonat szállította Budapestről Füredre, és onnan hajóval érkeztek az új kikötőbe. Egy évvel később, az 1927. évi nemzetközi zoológiai kongresszus alkalmával több száz külföldi tudós jelenlétében át is adták a Magyar Biológiai Kutatóintézetet.

Az épület terveit készítők Kotsis Iván emlékiratában ez áll: „Az épületgyűjtést három egységre tagoltam: középen áll a laboratóriumi épület, ettől egyik oldalra a kutató tudósok szállodája, a másikon az állandó

amely tónusában folytatja a háromoldali ablakokon beözönlő erős balatoni világitást. A tudósok nem szívesen látták a freskót. Állandóan a stilizált állatok és növények neveinek megállapításával bajlódtak.”

A Vaszary-panno története máig rejtély: a festő pályájának utolsó, nagy korszakában kapta meg első állami megrendelést Klebelsberg Kunótól. Az 1928-ban festett Víz alatti világ című pannója azért keltett zavart a realitáshoz szokott balatoni kutatóknak, mert az eredeti koncepció szerint a Balaton flóráját és faunáját ábrázoló festmény a végső változatban különös tengeri élőlényeket vonultatott fel, amit az intézet dolgozói vegyes érzelmekkel fogadtak. Vaszary Pesti Naplóban közölt 1928-as beszámolója szerint „sokáig tanulmányoztam a tenger faunáját, természetesen a képen a felülethez képest az egyes állatok és növények stili-

külföldi, összesen 925 kutató fordult meg itt. Ugyanebben az időszakban 420 szerző tollából 463 tudományos cikk jelent meg, összesen 5902 oldalon. 1931-ben kezdődött a Rockefeller-alapítvány folyosítása: ez évi 12 ezer pengős juttatásával öt évig a legnagyobb mecénásnak számított, és 70 ezer pengős céltámogatásával épült fel az intézet monumentális kísérleti üvegháza, amit vízzel, gázzal, árammal, vízmedencékkel és kísérleti asztalokkal láttak el.

A II. világháború végnapjaiban az akkori igazgató, Wolsky Sándor feleségével, Issekutz Máriával személyes kapcsolataik révén elértek, hogy a tihanyi intézet a Nemzetközi Vöröskereszt védelme alá kerüljön. A főépület tetejére 300 négyzetméteres ponyvát feszítettek ki, rajta fehér alapon egy hatalmas vöröskeresztet. Tihany a vész-korszak heteit álombéli állapotban élte túl. (Wolsky Sándor

Kellei György

Olykor a vadászpilóták is sírnak

Március közepén, a nemzeti ünnep előtti napon Károlyi Gábor nyugalmazott középiskolai tanár haza akarta vinni a feleségét a megyei kórházból. A hetvenéves férfi beszélt Melitta kezelőorvosával, Annával, aki nem zárkózott el az otthon eltöltendő három éjszakától, viszont hozzátette, hogy a szállításhoz maguknak kell gondoskodni. A doktornő óva intette a férfit: – A felesége nagyon gyenge, kérjen segítséget.

A hazalátogatás elmaradt, mert az asszonyt heves hasmenés fogta el.

Melitta január végén negyedszer került kórházba. Hét éve leukémiát diagnosztizáltak nála, a hónap alatt úgy sorakoztak a

duzzadt nyirokcsomók, mint a fecskéfészkek sarcseppjei az ereszt alatt. Károlyi a mammoográfiai vizsgálat után rögtön felkísérte a feleségét a negyedik emeletre, a hematológus főorvos asszonyhoz, aki a tünetekből ekkor állapította meg a betegségét. Melitta naponta szedte a felírt gyógyszert, és háromhavonta kontrollra járt. A vérképe éveken keresztül negatív eredményeket mutatott. Károlyné nem panaszkodott, nem fogyott le, fizikumja sem romlott. A férfi rengeteg munkát látott, imádott mosogatni, kádat, mosdókaplyót és vécésészét sűrűlni.

Amikor Károlyi Gábor anyja meghalt, megörökölték a házat,

és felújították. Az egykori falusi porta remekül nézett ki, általában ott töltötték a hétvégéket, fűvet nyírtak, gazoltak, burjánzó ágakat nyestek. Melittának meg sem kottyant a kertrendezés. Négy év után adták el a házat, de az emlékeiből nem törődtek ki a régi, szép idők. Úgy érezték, hogy árvák maradtak. Gyerekük nem született, csupán Melitta öccse és keresztlányja tartozott a szűkebb rokonághoz. De ők a családjukkal hetven-nyolcvan kilométerre éltek. Károlynak volt egy húsz évvel fiatalabb féltestvére, ritkán találkoztak, akkor is csak közös apjukról váltottak szót.

Melitta betegsége a halála előtti tavaszon fordult rosszabb-

ra. Február végén a barátait látogatták meg. Károlyi szemben ült a feleségével, és furcsa árnyékokat vett észre az arcán és a szemében. Annak idején – istenem, már negyvenöt éve, gondolta könnyezve – Melitta ragyogó mosolyába szeretett bele, és ez a mosoly most megtört, elrajzolódott.

A következő vérkép pozitív lett. Az LDH enzim a megengedettnek háromszorosára emelkedett. Károlyi kémia-fizika szakon szerzett diplomát, így megértette Anna doktornő magyarázatát; az LDH enzim a sejtek belsejében fordul elő, és ha a szövetek megsérülnek, bekerül a véráramba. S akkor gáz van.

Melitta azonos időközönként a főorvos asszony rendelőjében kapott infúziót. Ez még a kemoterápiát megelőző kezeléshez tartozott, de a rohadt LDH (Melitta mondogatta így) alig-alig mérséklődött. Elkerülhetlenné vált a kemoterápiás kúra. A megadott nap reggelén vérével, sürgősségi vérkép a laborban, aztán fél napon keresztül elkezdett csöpögni a reményt adó oldat. Károlyi ettől kezdve nem mozdult el a felesége mellől, ha Melitta a mosdóba ment, vitte az állványt. A hatvanhetedik évében járó asszonyt megviselte az első forduló, éjjel hányt, reggel öklendezett, alig evett. Látványosan csökkent az étvágya. Folyékony tápszert kapott, amely élménytől édes volt, ásványvízzel hígítva is utálkozva kortyolgatta. A férfi háromdecis, lila üvegpotharban készítette el a koktélt.

Melitta örökösén belázasodott. A főorvos asszony a lelkükre kötötte, ha harmincnyolc fölé megy a hőmérséklete, irány a kórház. Háromhetente kapta a kezeléseket, s mindig a második héten szökött fel a láza. Károlyi hideg vizes szövet zsebkendővel kötötte át a beteg csuklóit és borogatta a homlokát. December elejéig kordában tudták tartani a lázmérő higanyszálát. A hónap első napjaiban azonban felfutott harminckilencre. Enyhe jobb oldali tüdőgyulladást állapítottak meg. Az immunrendszere a padlón hevert. Rendbe jött, hazamehetett. December 21-én következett az ötödik kemoterápia. A két ünnep között végig hőemelkedéssel küzdött az asszony, azon imádkoztak, hogy ne menjen a kritikus érték fölé. A főzés elmaradt, halászlét rendeltek egy vendéglőből, Károlyi elmaradhatatlan, hűs barátság malacpecsenyével lepte meg őket. Január végén azonban kezdetét vette a végső stádium. Most a bal oldali tüdőgyulladás miatt két hét kórházi ápolás következett. Az antibiotikumok keverék úgy ömlött Melitta vénájába, mint egy vízcsap. Amikor a hónap végén a férje hazavitte, iszonyú hasmenés és köhögés fogta el. Január 26-án mentő vitte vissza a kórházba, mert a gyengeség miatt képtelen volt lemenni a lépcsőn. Soha többé nem tért haza, április 8-án 14 óra előtt kilenc perccel meghalt. Ez a 72 nap maga volt a pokol. Az egykor szép, jó alakú asszony teste összeaszott, csontjai csaknem átbökték a bőrt. Negyven kilónál nem nyomhatott többet. Pelenkálták. A drága gyógyszer átsiklott a belein.

A férfi egyik reggel ráccsal körülkerítve találta az ágyat. Melitta éjjel megpróbált eljutni a mosdóba, de az ajtónál összeesett. Időnként zavartnak látszott, egyik reggel őt sem ismerte meg. A leépülés visszafordíthatatlan, közölte a kezelőorvosnő Károlyival. A kóros étvágytalanság miatt saját tartalékait élte fel az asszony, „elpazarolta” a még benne lüktető életet. Egy napfényes délután tolokocsiban levitte a kórház udvarára. Az ajándékboltban drága sálát vásárolt a kedélytelen, végtelenül szomorú asszonyának, és bebugyolálta a nyakát, fejét. Melitta

már a kezelése előtt levágatta a haját, amely mostanra kétcentisre kinőtt. Amikor meghalt, úgy feküdt a párnán, mint egy pár hónapos csecsemő.

A férfi hetek alatt tíz kilót lefogyott, nem nagyon evett, a fél éjszakákat átvirrasztotta, sírdogált. Végigszenvedte Melitta haldoklását, aki a mellén keresztbe tett karokkal feküdt, nyöszörgött, zihált, érthetetlen hangokat adott ki magából, hol kiabálva, hol halkán. Beszélgetés szóba sem jöhetett, Károlyi hiába kérdezte, válasz nem érkezett. Előző héten még fel-felült, segits, Papi, kérte, hogy belekapaszkodhasson a védőkörletbe. Másodperceken belül azonban visszahanyatlott, annyi ereje sem maradt, hogy megtartsa magát. Kiszáradás ellen már a lábába kapta az infúziót, mert a karjain kék-zöld foltok keletkeztek a vénába bevezetett kanültől. Károlyi nyelte a könnyeit, Anna doktornő ilyenkor együttérzően megfogta a karját.

Melittát a szülőfalujában temették el április 20-án. Észvesztő vihar tombolt. A temetkezési cég alkalmazottja átkarolva védte az urnát a sírnál. Előző nap hófúvások bénították meg a közlekedést a Bakonyban. Károlyi éppen csak eljutott a sógoráékhoz. A temetés napjára javultak a feltételek, a barátok, ismerősök és rokonok nekivágtak az útnak, hogy elbúcsúztassák Melittát.

A Facebookon özönlöttek a részvétnyilvánítások. A nyugálományú repülő altábornagy sorait számtalanszor átolvasta Károlyi, erőt merített belőlük. A tábornok első felesége fiatalon halt meg rákban, bajtársai közül is jó néhányat eltemetett. A makkegészséges, kikezdhetetlen idegzetű férfi mégis sírva fakadt lánya második házasságkötésekor. Olykor a vadászpilóták is sírnak, gondolta Károlyi.

A lila poharat lefelé fordította az asztalon. Örökké így fogja őrizni.

Melitta iratai között megtalálta az Intézkedések feliratú borítékot. A dátumot ő írta rá 2014. november 29-én. A francia kockás lapon a felesége részletesen felsorolta a halála utáni tennivalókat. Egész életét ez a törődés jellemezte, gondolta meghatottan a férfi. A be-bevillanó képektől nem tudott szabadulni. Melitta zokogott a hintaszékében, amikor értesült a kemoterápiáról, s Károlyi éjjel-nappal maga előtt látta a felesége kétségbeesett arcát, amint a mentősök viszik le a lépcsőn. S a halott tekintete is megjelent minduntalan: a félig nyitott szem, a félig nyitott száj. Egyik éjszaka csillapíthatatlan szorongás kínozta. Lement a garázsba, a falba süllyesztett parányi székéből elővette a kapszulát. Ráharapott, hogy vége legyen a gyötrelmének. Semmi nem történt. Élt. Tenyerébe köpte az összeroppantott tokot. A halálos, kék kristályok helyett kis henger alakú papírt talált benne Melitta írásával: Papi, ne légy buta! Fent a lakásban lenyomta a 3-as gyorshívó billentyűt a mobilján, hogy köszönetet mondjon a feleségének, de csak a szenttelen, monoton gépi hang tolakodott a fülébe.

Fény és szárnyak – pillanatok Japán téli vadvilágából

Kércz Tibor természetfotós kiállítása

a Kisfaludy Galériában (Balatonfüred, Kisfaludy u. 1.)

Megnyitó: 2017. szeptember 27. szerda, 17.00 óra

A kiállítást megnyitja:
Zugor Zoltán vizuális kultúra szakember

A kiállítás látogatható 2017. szeptember 27-től október 20-ig a Galéria nyitvatartási idejében (Szerda – szombat: 12.00 – 18.00)
Jegyár: 500 Ft/fő, Nyugdíjas/Diák: 250 Ft/fő

2017. október 20-án, 16.00 órakor Kércz Tibor A természetfotós Japánban címmel előadást tart a Kisfaludy Galériában.
Az előadáson való részvétel ingyenes.

Információ:
www.balatonfured.hu, www.furedkult.hu,
info@furedkult.hu, +36 (87) 950-876

Jókairól a Jókain

Ez is csak Füreden történhet meg. Az igaz, hogy volt rá eset, hogy egy hajó fedélzetén mutatnak be egy könyvet, de hogy a Jókai hajó fedélzetén egy Jókai Mórról szóló könyvet vehetett kezébe a közönség, arra nem volt még példa. Kellemes kis hullámszög, gyönyörű látvány – minden együtt volt egy nagy-szerű irodalmi utazáshoz.

A könyvet *Váradi Péter Pál* és *Lőwey Lilla* készítette. A városi könyvtárban minden csodálatos, színes Erdély-albumokat bemutatták már. Ez az új kötet irodalmi-történelmi sorozatuk része, amelyben olyan nagy alkotókat állítottak az olvasók elé, mint Dsida Jenő, Reményik Sándor, Tamási Áron, Kányádi Sándor.

És most a mi Jókaink következett. Nem véletlen a címe sem: Az Anna-báltól a Szent Anna-tóig. A címlapon egy füredi Anna-bál képe, amint keringőznek a párok a Kisfaludy-Stróbl-szobor körül, de a fotós annak helyére a Szent Annátavat varázsolta. Merthogy erről szól a Jókai-könyv. Összekötni Füredet és Erdélyt, ám most a legnagyobb magyar mesemondó segítségével. Jókai sokat járt Erdélyben, e csodálatos világról írott sorai számtalan regényt, novellát töltenek meg. Mind bele sem fért ebbe a könyvbe, csak felvillantani lehetett képen és szövegben, milyen gazdag élmény volt Jókainak Erdély jelene és múltja.

És így volt Füreddel is. 1857-es első útja után a villájában élve két évtizedig, halhatatlanná tette a várost, annak jelenségeit. A képek a mi tájunkat, életünket idézik meg, ahogy egykor Jókai ezt megírta, s tán láthatja is.

Remélhető, hogy a könyv eljut a városi könyvtárba is, hogy a szárazföldön is megismerjék, megvegyék, és örömmel lapozzák a most a Jókai hajóra el nem jutó fürediek. **y-y**

A reformáció mint az emberi boldogság újrafelfedezése

A XVI. század második évtizedében az Istent(-ől) féltő Luther Márton Ágoston-rendi szerzetes odaállt a kolostori könyvtár falhoz láncolt, kézzel másolt Szentírása elé, és elkezdte azt szorgalmasan lapozgatni. Rátalált egy ígérésre, amely szerint az igaz ember hit által él. Ennek felismerése, átélése, és az ebből fakadó megszabadulási-érzés után írta meg nem sokkal később a vitaindító tételét; azt a bizonyos 95 tételt, amelyet aztán kiszégezett a wittenbergi vártemplom kapujára, és amelylyel elindította a reformációt 1517 októberében, fél évezreddel ezelőtt.

A középkor boldogtalan és Istentől rettegő embere a szív biztonságára, a belső békességre és az Úr kegyelmes bocsánatára vágyott. 1517-ben aztán a lutheri kivételes elkötelezettség és az égi közbelépés csodája végre megmutatta mind az emberi igényt, mind Isten valódi és remélt arcát. Merthogy már nagyon kellett a felsőbb közbeavatkozás, hiszen az istentelen világ és benne a megújulásra szoruló egyház eljutott arra a szintre, hogy az ég egy adta világon már semmi igazít nem tudott az embereknek adni. Ezért látta Isten úgy, hogy szükség van a világ és az egyház reformációjára, a visszatérésre az eredeti, hamisítatlan forráshoz. 500 éve így tisztította meg felülről vezérelt módon néhány emberen keresztül mindazt, ami ráragadt az egyébként tiszta ősi keresztényi hitre.

A reformációban Isten végre megint megteremthette az ember boldogságát, amelynek alapvető forrása a Krisztusban

Gabnai Sándor Riezinger József nyugdíjba vonulása után került a füredi-dörgicsei evangélikusok élére. Közel húsz évig a soproni gyülekezetben szolgált lelkésznek, majd esperesként, június 24-étől a balatonfüredi gyülekezet lelkésze

átélt személyes szabadulás. Így volt ez Luther életében, és azóta ki tudja, hány emberrel, akit Jézus életműve újjáteremtett. A reformációban az egyház végre újra felfedezte és önnön magán tapasztalhatta meg belső bizonyítékként Isten újra meg újra Krisztusban hozzánk hajoló szeretetét, az ő felénk nyúló és

segíteni akaró mentalitását, a minden ember számára adandó kegyelmes ajtonyitását.

Mi ez, ha nem a boldogságunk újrafelfedezése?! Mert hogy minden ember boldog akar lenni – ahogy a sláger is mondja. Mindez jogos vágyként és igényként él bennünk. Az persze más kérdés, hogy van, aki Isten

szövetségén kívül, és van, aki azon belül akar boldog lenni. A hívő ember azt tartja, hogy boldog az ember csak akkor lesz, hogyha a forrásból indul ki, vagyis Isten ígéje alapján él. Amikor Luther ezt megértette, végre rendezettnek tekinthette a lelki múltját Istennel, és amit egyébként is rendeznie kellett

még ezen kívül is. Így szabadult fel arra, hogy Istennek engedelmes életet éljen.

A reformáció rádőbentett az ősi alaptanításra, és arra, hogy az egyház ne akarjon ezen gyökerek mellé különböző, azokkal egyenrangúsított tartóoszlopokat építeni. Mert elég az a négy alapelv, amit Istentől ez életre kaptunk, így az egyháznak fel kell hagynia a gyökereinkhez hozzárakódó „és”-ek gyakorlásával. Vagyis a Szentírás mellé sohase emelődjék fel ugyanolyan szintre a tiszteletré méltó egyházi hagyomány; hogy Jézus mellett ne történjen meg mások kiemelt és közbenjáró tisztelete; hogy a jó cselekedetek nem a hit mellett állnak vele egy szintben, hanem csak pusztán abból fakadnak; és hogy az égi kegyelem felénk irányulása mindig több és fontosabb, mint a vallásos ember teljesítménye.

Az egész reformáció valójában semmi másról nem szólt, mint arról, hogy ki kell venni ezt a négy „és”-t. Mert így maradhat meg a lényeg: egyedül a Szentírás, egyedül Jézus, egyedül a hit, és egyedül a kegyelem. Az „és”-ek (és a hagyomány, és más közbenjárók, és a jótettek, és az emberi teljesítmény) csak ezek mögé illeszthető.

A reformáció és az azóta eltelt 500 év a teljes egyetemes egyházban erre az alapszabadságra és alapboldogságra nyitott ajtókat, Wittenbergben, a vártemplom kapujára csapódó pörölyütések közepette.

Gabnai Sándor evangélikus lelkész
Balatonfüred-Dörgicse
Társult Evangélikus
Egyházközség

Színesben álmodó Tűzikék

Az Arácsi Népházban mutatkozott be a húsz éve alakult kézművescsoport

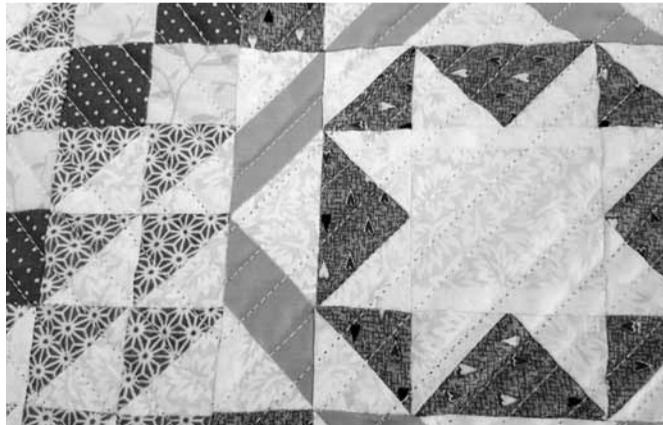
Az Arácsi Népház adott otthont a veszprémi Foltmozaik Műhely alkotó tagjai bemutatkozására. A húsz éve alakult csoportot Horváthné Mátyás Márta szervezte.

Márta a Nők Lapját olvasva tudta meg, hogy a Magyar Foltvarró Céh tagjai Budapesten kiállítást rendeznek. Felutazott a kiállítás megnyitójára, és beleszeretett az alkotásokba, elhatározta, hogy alapít egy foltvarró csoportot. Mint mondta, kéthetente ötletelnek, ez azt jelenti, hogy ha egy témát felvetnek a csoport tagjai, mindenki másként dolgozza azt fel. Így egyfajta játékosságot tudnak a munkájukba bevinni. Van úgy, hogy ugyanazt a motívumot egy-egy alkotó különböző színekből készíti el. Más alkalmakkor viszont egy-egy képet közösen készítenek el. Így a kiállításon látható több alkotás is közös munka.

Az Óváros című alkotásukat is közösen tervezték, minden tag egy-egy úgynevezett sálat készí-

tett el, így jöhetett létre a közös alkotásuk, amely a meghívójukon is szerepel. Többek között meghívták őket a templomok csodálatos ólomüvegei és a japán natántechnika. A japánok a pozitív és negatív gondolatok képi megjelenítéseit papírra készítik el. A foltvarrók anyagokból alkották meg ugyanazokat a motívumokat. A Mesefalut ugyan nem ők tervezték, de szintén a közös munkájuk eredményeként gyönyörködhetünk benne. Az Ablak a világra című alkotás elkészítéséhez kétféle anyagot kapott minden tag. Így jött létre egyéni ötletekből az a csodálatos alkotás. Használati alkotásokat is láthatunk, a szebbnél szebb ágytakarókat, amelyeket szívesen ráterítene mindenki a saját ágyára. A Születésnapomra, a Barna ölelés és a 365 nap ágytakarónak is külön története van. A Vizeses csillagó kék színei kápráztatóak, mintha valóban alábukna az éltető víz, szeretnénk aláállni és felüldülni.

Az évente megrendezett tihanyi találkozások eredményeként

jöttek létre új témák, amelyeket minden évben erre az összejövetelre készítenek el, természetesen szerepel közöttük a levendulás blokk is. Az anyagokat ők maguk festik Tihanyban a művésztelepen. A Buborékok című alkotás a tihanyi textilfestés eredményeként jött létre. Láthatjuk a zászlójukat is a Tűzikék köszöntésével: körök, szirmok, dicséret a régieknek, napocska.

A csoport tagjai: *Benedáné Oláh Mária, Bognárné Rábel Mária, Csuti Ilona, Fenyvesné*

Gyakran előfordul, hogy egy-egy témát felvetnek a csoport tagjai, és mindenki másként dolgozza azt fel

Fotó: BFN

Geipl Krisztina, Fritz Mónika, Hornákné Fábrián Éva, H. Mátyás Márta, Janzsó Tiborné, Koloszar Andrásné, Marton Anita. Szerencsére ma már több fiatal is érdeklődik az ősi textil-

művészet iránt, mondta Mátyás Márta. Az arácsi kiállítást *Pálffy Károlyné* képviselő asszony nyitotta meg. Csodálattal adózik az asszonyok ötletei, kezük munkája előtt. A kiállítás a nép-

ház nyitvatartási idejében október 7-ig tekinthető meg. A foltvarrás után érdeklődők a www.tuzikek.blogspot.hu oldalon tájékozódhatnak.

Hanny Szabó Anikó

Igyunk az egészségünkre!

Munkám során sok-sok emberrel van szerencsém megismerkedni, és legtöbbször érdekes beszélgetések is kialakulnak. Ezek során újra és újra tapasztalom, hogy az emberek többsége nem fogyaszt a számára elegendő mennyiségű folyadékot. Természetesen a meleg, nyári időszakban, amikor többet verejtékezünk, könnyebb meginni a nagyobb mennyiségű italt. Am vannak, akik még ilyenkor is roppant keveset isznak, habár a szervezetük már jelzi a folyadékhiányt. A leggyakoribb tünetek kevés folyadékfogyasztás esetén a következők: fáradékonyság, fejfájás, szédülés, gyengeségérzet, szájszárazság, szemfáradtság, ájulás. Nagyon fontos, hogy nem szabad megvárunk azt az állapotot, amikor érezzük a szomjúságot, mert az már a szervezetünk jankiáltása. Mindig a megelőzésen van a hangsúly!

Mit igyunk?
Véleményem szerint az is lényeges, hogy amit iszunk, az

valóban az egészségünket szolgálja, és nem árt, ha még finom is. Igyunk tiszta vizet, valódi gyümölcsleveket, zöldség- és gyümölcsleveket, vagy akár jó

minőségű házi szörpöket. Akár gyógyteákat is ihatnak már az óvodáskorú gyermekek is. A szülők többsége bizonytalan, hogy mely gyógynövényt adhat-

ja a gyermekének, melyet nem. Ehhez nyújtok egy kis segítséget az alábbiakban. Bármilyen korú gyermek fogyaszthatja a citromfű-teát, ami igen jó frissítő akár a nagy melegben is. Tapasztalatom szerint a gyermekek szeretik a citromfű enyhe citromos ízét. A vörös tea (rooibos tea) is remek szomjoltó lehet. Ez enyhén édeskés ízű, és tele van ásványi anyagokkal, tehát szintén remek választás a gyerekeknek és a felnőtteknek is.

A szépséges színű csipkegyőtea is kitűnő választás lehet. Ezeket a teákat akár egész nap kortyolgathatjuk.

Egyféle tea rendszeres (napi szinten történő) fogyasztása esetén három hét után érdemes beiktatni szünetet, és másik teát iszogatni.

Kelemen Lívia,
az ön gyógynövény-
szakértője

A csodálatos cékla

Erőteljes, jellegzetes ízu a cékla. Én nem is szerettem gyermekkoromban, és felnőttként sem tartozik a kedvenceim közé. Am a várandósság hónapjai alatt mégis megkívántam, nyilván azért, mert így jelezte a testem, hogy töltsen fel a vasraktárait. Az Energy Organic Beta (vöröscékla) pora mellett döntöttem. Jó választás volt!

A cékla nagy mennyiségben tartalmaz antioxidáns hatóanyagokat, de emellett hatékony baktérium- és vírusölő, daganatellenes és gyulladáscsökkentő anyagokat is tartalmaz.

A cékla gazdag kincsesládára számtalan ásványi anyagnak: található benne vas, kálium, mangán, magnézium, foszfor. Szilíciumtartalma jótékonyan hat a kötőszövetek állapotára, a haj és a köröm egészségére.

Folsavban is gazdag a cékla. A folsav segíti a szövetek megújulását, szerepe van többféle hormon létrehozásában. Várandós kismamáknak különösen ajánlott a cékla fogyasztása, mert segíti a magzati sejtek osztódását, támogatja a magzat növekedését, segíti a magzat idegrendszerének fejlődését. Folsav- és vastartalmának köszönhetően szépen támogatja a vörösvértestek termelődését.

A cékla az emésztésnek is jót tesz: serkenti a gyomornedvek kiválasztódását, segít megszüntetni a székrekedést.

Nagyon jól megtapasztaltam a cékla pozitív hatásait. Vízrel hígítva az Organic Beta íze sem ijesztő, sőt mondhatom, hogy kellemes számomra, aki – mint említettem – nem vagyok nagy céklarajongó. Ma sem döntenék másként.

Honismereti tábor a Börzsönyben

Június végén, még a tikkasztó hőségben 34 diák indult útnak a Börzsönybe, klimatizált, kényelmes buszokkal, jól képzett buszvezetőkkel.

Az első célállomásunk a gödöllői Grassalkovits-kastély volt, melyet Andrássy Gyula ajándékozott Ferenc Józsefnek és feleségének 1867-ben koronázási ajándékként. A gyönyörűen felújított kastélyt nem véletlenül szerette Erzsébet királyné.

Utunk következő állomása Drégely vára volt. A várom az 1552-es várháború soraiból ismert a diákok számára.

16 kilométer megtétele után örömmel vettük birtokba a turisztaszállót, ahol rendelkezésünkre állt társalgó, pingpongasztalok, gumiasztal, úszómedence, csocsó és biliárd, így amikor tehetünk lubickoltunk, vízilabdáztunk. Az igazi kihívást a téroró hiánya okozta a gyerekeknek. Voltak, akik teljesen kiborultak, szinte sokkolta őket ez az új helyzet.

Másnap az Ipolysági Nemzeti Park Látogatóközpontjában egy interaktív kiállítást néztünk meg, majd egy 750 méter hosszú pályán hajtányozási gyakorlatot végeztünk a Király-

réten. A vízbiciklihez hasonló eszközt egyszerre négyen vehetik igénybe, ami emelkedőkkel, kanyarokkal teletűzdelt sínpályán közlekedik. Az éjszakai túra előtt vetélkedők, fürdés színesítette a délutánt. Az éjszakai túrán fogtunk békákat, láttunk teknőcöket, vadmalacokat. Megismertük az éjszakai erdő csendjét és nesztét. Nem vallottunk szégyent, úgy látszik, még közünk van a természethez.

Másnap a lehetséges összes típusú vasúton közlekedtünk. Márianosztrán a pálos kolostort és a börtönmúzeumot néztük meg, kipróbáltuk a rabszállító eszközöket is. Majd a Dunakanyaron keresztül elvonatoztunk Vácra. Testvérvárosunk gyönyörű templomait, diadalívét is megcsodáltuk. Megviseltem, fáradtan érkezünk haza, és akkor jött egy nagy villámlással, mennydörgéssel kísért vihar.

A következő napon bányajáratokban, barlangokban kutakodtunk, majd a fürdés, röp- és vízilabda után következett a Kacal-tanya Szokolyán. Az igazi paraszti étellel ismerkedhettek a gyerekek, az állattenyésztéstől a növénytermesztésig, kézműves-ségig. Régi falusi játékokat játszottunk, a csülközést, ami a mai partizánhoz hasonló. A ragyogó élmény után eláztunk, de kettős szívárvány volt a jutalmunk.

Az utolsó napi úti cél az esztergomi bazilika volt, majd az aquapark következett, csúszdázás, fürdés, relaxálás. Zsámbékon megnéztük a római kori templomot, Felcsúton a Pancho Arenát, majd Csákvár érintésével érkezünk meg Füredre. A tartalmas hét után mind a diákok, mind kollégám, **Makovi József** tanár úr örömmel várta a pihenést. **Dr. Hullerné Takács Ilona** táborvezető

KUTYATÁR

Amit nem biztos, hogy tudunk a kutyánkról – puli

Hosszú, gubancos szőrű pásztorkutya. Színe fekete, fehér, fakó és a szürke különböző árnyalatai. Közép-Ázsiából hozhatták magukkal a honfoglalók. A 19–20. század természettudósai, néprajzkutatói elragadtatással írtak rendkívüli intelligenciájáról, a nyáj, konda, gulya és csorda, valamint ménes melletti tere-lőtehetségéről. Régen akár egy marhat is adtak egy-egy híres terelő kölykéért.

Herman Ottó írta Halászlé, pásztorkodás című művében: „A puli működése bámulatos. Az eb csöndesen, mint egy unottan ül a juhász lábainál, egy szóra felpattan, ránez a gazdájára s erre a szóra: Teeeee erigy arra! – vágatva indul abban az irányba, amerre a gazda fejével intve mutat; egyet-kettőt vakkant, mire a nyáj már kanyarodik; minden késlekedő juhnak nekiront, s ha nem szedi elég szaporán a lábát, vakkant, s meg is cibálja a bundáját.” Mozgásgénye nagy, bátor, eléggé ugató, tanulékony eb. A zord körülmények, a kemény munka edzetté, ellenállóvá, igénytelenné tették. Családszerető, de lobbanékony természetű, önzetesen és sértődékeny. Er-ről a kutyáról el lehet mondani, hogy csak éppen beszélni nem tud. A gazdája szerint természetesen azt is tud.

Az első komolyabb dokumentum, egy rajz és egy írásos emlék az 1700-as évekből maradt ránk. Ezek arról tanúskodnak, hogy a magyarok ősi terelő pásztorkutyája lompos szőrű, kis termetű eb volt. A puli név 1765-től adható a magyar írásbeliségben: „puli ebecske” (Magyar Nyelv 37). A néprajzban a tájszótárak szerint pulyi, pulikutya, juhász-kutya. Tájegységként más-más jelzőkkel illették, például: bajsz-puli, német-puli vagy hodás (hodályos) puli, spicc-puli, vörös puli, pápaszemes puli. Leírások szerint szívesen ment a vízbe is, a zombékos, sásos helyeken bitangoló jószágot nagy buzgalommal terelte vissza.

Jellegzetes magyar kutya, a latin neve – Canis familiaris ovis villosus hungaricus – is ezt mutatja. A puli bizonytalan eredetű, talán német jövevényszó, a pudli német eredetijének megfelelő felnémet puli uszkár átvétele lehet; talán a pudli alakváltozata a két kutya szőrzetének hasonlósága alapján. A puli világszerte a legismertebb magyar terelőkutya, és fajtanévét átvették számos idegen nyelvbe (pl. angol, német, francia, olasz, portugál, holland, lengyel, szlovén szerb stb.). A finnben koiratou a neve.

Rácz János

EBOLTÁS

Kampányoltást tartunk 2017. szeptember 26-án, kedden

a vásárcsarnok parkolójában
7.00–8.00-ig
a Huray téren 8.30–9.00-ig
a Hősök terén 15.00–16.00 óráig

Az oltás kedvezményes díja
4000 Ft

Féreghajtó tableta:
300 Ft/10 kg

Oltási könyv esetleges
cseréje: 600 Ft

Nem oltható az eb, ha ez időszakban hatósági megfigyelés alatt áll (embert mart), vagy betegség tünetei észlelhetők rajta. Telefonos bejelentésre házhoz megyek!

Dr. Pay'r Egon
8230 Balatonfüred,
Galamb u. 13.
06(30)994-2690

Raceboard Európa-bajnokság Füreden

Huszonhárom nemzet több mint száz sportolója nevezett a balatonfüredi raceboard Európa-bajnokságra. A nagy létszám talán azért is meglepő, mivel több mint húsz éve rendeztek nagyszabású szörfversenyt a Balatonon. Az egyhetes rendezvényen a betervezett futamokat egy nap kivételével meg tudták tartani. A bajnokság szép magyar sikerrel zárult, a férfiaknál a nyolcszoros olimpikon *Gádorfalvi Áron* nagy fölénnyel végzett az első helyen. A nők mezőnyében a riói olimpián is induló *Cholnoky Sára* megszerezte a harmadik helyet, így bronzéremmel térhetett haza.

BFN

Sokat profitálhat a balatoni vitorlázás

A Magyar Vitorlás Szövetség (MVSZ) főtitkára szerint sokat profitálhat a magyar vitorlázás abból, hogy idén a Balatonon rendezték meg a Finnding-világbajnokságot. *Holzhauser András* szerint ilyenkor a sportág itthon is reflektorfénybe kerül.

– A Magyar Vitorlás Szövetség a tagszervezeteivel együtt idén nyolc nagy nemzetközi versenyt szervezett a Balatonon,

amelynek nem csupán sport-szakmai, hanem turisztikai hozadéka is van. A világversenyekek során lehetőség nyílik arra, hogy a szakembereink még komolyabb kapcsolatot ápoljanak a külföldi kollégákkal és a nemzetközi szövetség munkatársaival. A sportág sokat profitálhat ezekből az eseményekből – mondta *Holzhauser András*.

A balatonföldvári Opel Finn Gold Cup szeptember 10-én ért véget, a mezőnyben ott volt az Eb-ezüstérmes *Berecz Zsombor* (képünkön) is, aki ötödikként zárt.

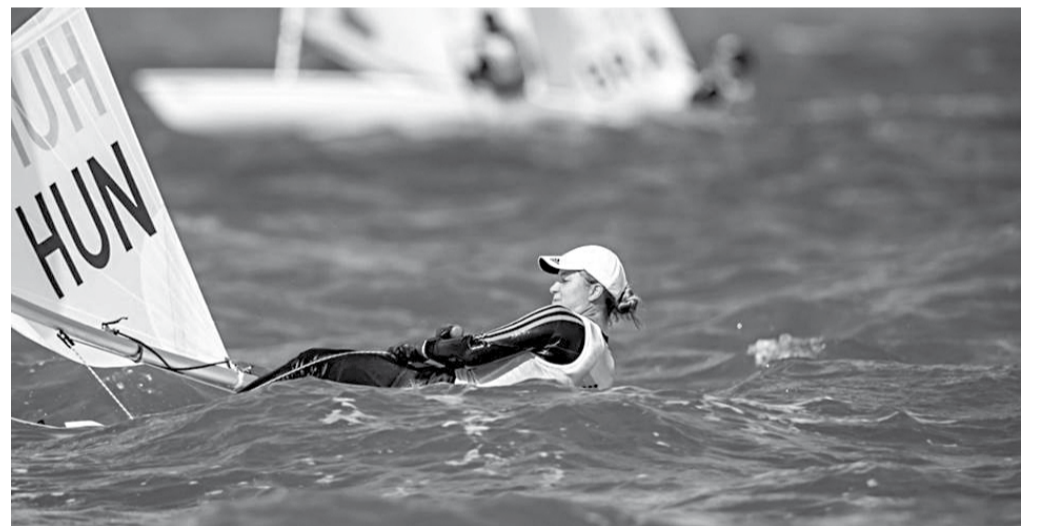
Érdi Mária elindul az Eb-n!

A 19 éves vitorlázó legutóbb a felnőtt-világbajnokságon vett részt Medemblikben, ahol a 20. helyen végzett. Az eredménynek annak ellenére is tud örülni, hogy előzetesen a 10. helyet tűzte ki célul.

Érdi Mária közben módosította versenynaptárát: az előzetes tervekkel ellentétben elindul a Laser Európa-bajnokságon, amelyet Barcelonában rendeznek meg október elején.

– Szerintem nagy siker a 20. hely, mert ez az eddigi legjobb magyar laseres eredmény. Nagyon örülök neki, de van bennem egy kis csalódottság. Végig ott voltam a mezőny elején, de sajnos csak egy napunk volt az aranysoportban, mert az utolsó napon nem tudtak futamot rendezni – kezdte *Érdi*.

– Az aranysoport napján megkaptam a második sárga

lapomat, ami miatt ki kellett állnom, az utolsó futamban pedig rosszul mentem, így visszamentem a 20. helyre. Ezen már nem tudtam javítani, mert az utolsó napon szélcsend miatt nem indítottak futamot. Egyébként, ha az eredményt nézzük,

az fantasztikus, és magamon is érzem a fejlődést, azt is, hogy többre is képes lettem volna. Most úgy döntöttünk, hogy elmegyek Barcelonába az Európa-bajnokságra, ami eredetileg nem volt betervezve. A jövő héten elindulok a Laser Európa-kupán

Balatonfüreden, ott fogok ismét vitorlázni, addig egy kicsit pihenek – mondta *Érdi Mária*.

Érdi Mária jelenleg a 8. helyen áll a frissen közzétett felnőtt-világranglistán, két helyet javítva ezzel a legutóbbi pozíciójához képest.

Győzelem az első bajnokin

A tavaly negyedik helyen végzett Budakalász együttesét fogadta a BKSE kézilabdacsapata a bajnokság első mérkőzésén. A balatonfürediek komolyan készültek az összecsapásra, hiszen az előző szezon végén hazai pályán szenvedtek vereséget a Budakalásztól. Erősen kezdett a BKSE, *Fazekas* jó formában védett, és a vendégek időkerése sem zavarta meg a füredieket. Végül ötgólos előnnyel vonultak pihenőre a csapatok. A második félidőben is a Füred dominált, maradt a 4-5 gólos különbség, sőt, 10 perccel a vége előtt 26:19-et mutatott az eredményjelző. A Budakalász a hajrában erősített, de nem tudta megszorítani a füredieket. A szezon első mérkőzésén BKSE–Budakalász: 30:26.

A balatonfürediek komolyan készültek az összecsapásra

Fotó: Szente Benjámin

Villámrajtot vett a BFC a megyei bajnokságban

Jól sikerült az őszi rajt a balatonfüredi labdarúgóknak. A csapat ugyan jelentősen átalakult, több játékos távozott, de az érkezők hamar beilleszkedtek, így nem meglepő, hogy az első öt forduló követően a BFC veretlenül, pontvesztés nélkül vezeti a megyei bajnokságot. Az együttes előtt a cél egyértelmű, felkerülni az NB III-ba. A legutóbbi mérkőzésen is jó játékkal, hazai pályán 3:1-re verték a rivális Úrkút gárdáját.

Balaton Sportprogram
 Szabadidő és Konferencia Központ
 8230 Balatonfüred, Horváth Mihály u. Tel.: +36(87)480-196. Fax: +36(87)482-193
 e-mail: balatonkonferencia@t-online.hu
 honlap: http://www.balatonkozpont.hu/

**Szeptember 23., szombat
 18.00**
 BKSE–Grundfos Tatabánya KC
 NB I-es felnőtt kézilabda-mérkőzés

A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

Romantikus Reformkor

Midtbeli hagyományok kulturális fesztiválja

XII. Romantikus Reformkor Fesztivál

2017. szeptember 22-24.

Ismerje meg Balatonfüred őszi arcát!
Egy hétvége a kulturális kalandok jegyében.
Pihenés, gasztro, korabeli vigasságok...

Fővédnök:

Dr. Gróf Bethlen István
Külgazdasági és Külügyminiszteri meghívott,
Magyar Pártország Utolsó Előnöke

Védnökök:

Dr. Konrád Károly,
a Belügyminisztérium Parlamenti Államtitkára
Dr. Bóka István,
Balatonfüred Város Polgármestere

Főtámogatók:

Balatonfüred Város Önkormányzata
Balaton Fejlesztési Tanács
77 Elektronika Kft.
Dr. Kruszmal András, ügyvéd

Támogatók:

Anna Grand Hotel**** Wine & Vital
Arécsi Cukrászda
Arécsi Szikvíz - Anató Kft.
Arany Csillag Pizzéria
Árpi Búcsi Rózsaboltja
Astoría Hotel*** és Étterem
Bagméri Pagyizó
Balaton Beer
Balaton Mező
Balaton Szabandó és Konferencia Központ
Balatonfüred és Környéke Művészeti Közhatalma
Egyesület
Balatonfüred Kulturális Nonprofit Kft.
Balatonfüred Városért Közalapítvány
Balatonfüredi Rendőrkapitányság
Balatoni Borok Háza
Balatoni Hajózási Zrt.
Bergmann Cukrászda
Blaha Lujza Hotel és Étterem
BYC
Danubius Hotels Group Hotel Annabella*** superior
Ferenc Pince Csárta

Fodor Csabádi Pincészet
Hotel Margaréta
Hotel Silverine Lake Resort
Huszár Vendéglő - Örvényes
Kalandsziget, Tihany
Kék Balaton Népdalkör
Láda Borház, Zánka
Lóczy Lajos Gimnázium és Két Tanítási Nyelvű
Idegenforgalmi Szakközépiskola
Noéstarti Élőhelypark
Probió Zet
Sokli Pizzéria
SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft.
Szent Benedek Gimnázium, Szakképző Iskola és
Kollégium Balatonfüredi Széchenyi Ferenc
Tagintézménye
Tempevölgy folyóirat
Vangelai Hajózási Kft.
Végh Csabádi Pincészet

Médiatámogatók:

Füred Stúdió Televíziós Kft.
Gazsi József fotóművész
Zatkalik András újságíró

További információ, jegyrendelés, ruhaféltés: **Balatonfüred Turisztikai Egyesület**
+36 87 / 580 482, +36 30 / 758 3585
tdm@balatonfured.info.hu
www.balatonfured.info.hu
facebook.com/romantikusreformkor

Programok

Szeptember 22. péntek

10:00-18:00 Népi és iparművészeti vásár a Kisfaludy Színpadnál
14:00 **Ó, Füred támadjon benned újra hagyomány** c. versmondó találkozó Arany János emlékére jegyében a Vaszary Villában és a Városi Múzeumban
18:00-19:00 **Szerenád cigányzenekar** műsora a Gyógy téren
19:00-20:00 **Farkas Gábor „Gábrriel”** Megáll az idő című koncertje a Kisfaludy Színpadon

15:00 **Dr. Huszár Pál a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi elnökének előadása és stúdió beszélgetése Dr. Bethlen István gróf úrral A reformátusok a reformkorban** címmel a Blaha Lujza Étterem különtermében
16:30 **Mohácsi Attila és Kertes Anna** a Győri Nemzeti Színház művészeinek **A holt költő szerelme** című **irodalmi zenés műsora** az Astória Hotel Éttermében
18:30 **Tulipántos bábszínház A három kismalac** című előadása a Kisfaludy Színpadon

19:00 **Reformkori bál a vitorlázás 150 éves évfordulójának tiszteletére az Anna Grand Hotelben Zenél a Madarak Zenekar**
Egyéb helyszínek
11:00-14:00 Kézműves bútorkölde a Tourinform Irodában
11:00 Reformkori séta a Kerek templomtól
11:00-19:00 Reformkori borok kóstolója a Balatoni Borok Házában (1.500 Ft /fő)

14:30 **Grácia Trió műsora** a Kisfaludy Színpadon
15:15 **Szépál Szilveszter operaműsora** a Kisfaludy Színpadon
16:15 **Tulipántos bábszínház Míamánó Manó földén** című előadása a Vitorlás téren
16:00 **Gasztronómiai verseny eredményhirdetése** a Kisfaludy Színpadon
16:30 **Fekete Pál: Új élet vár** című produkciója a Kisfaludy Színpadon

Szeptember 23. szombat

10:00-18:00 Népi és iparművészeti vásár a Kisfaludy Színpadnál
11:00 **BYC 150 emlékműsor** Vitorlázásban
11:00 **Tárlatvezetés a Vaszary Galériában** (Cyernek a magyar képzőművészetben, és Duray Tibor műveinek kiállítása)
12:00-17:00 **Népi fa körhinta és játékok** a Kisfaludy-szobornál
13:00 **Hintős felvonulás korhű öltözetben** zenével, huszárokkal, lovakkal
13:15 **Szerenád cigányzenekar** műsora a Kisfaludy Színpadon
13:45 **A fesztivál ünnepélyes megnyitója Mária Főhadnagy** című **operett** műsora a Magyar Szimfonikusok előadásában a Kisfaludy Színpadon
14:30 A Győri Richter János Zeneművészeti Iskola művészeinek műsora Dr. Szabó András klarinétművész vezetésével a Kisfaludy Színpadon

17:20 **A Balatonfüred Néptánc Együttes** folklór műsora a Kisfaludy Színpadon
18:00-18:30 **Havadi Elza énekművész** műsora ismert operettekből a Kisfaludy Színpadon
17:30 **Kiegészés 150 - Az országgyűléstől a fürdőig**
Előadások a kiegészés 150. évfordulója alkalmából a Tempevölgy folyóirat szervezésében a Blaha Lujza Hotel különtermében
Előadók: Szarka László (Magyar Tudományos Akadémia) - A kiegészés országos történéseiről
Halász Imre (Zala Megyei Levéltár) - A kiegészés Zala-megyei történéseiről
Katona Csaba (Magyar Tudományos Akadémia) - A kiegészés füredi történéseiről
18:00-19:00 **Szerenád cigányzenekar** műsora a Gyógy téren

Szeptember 24. vasárnap

10:00-18:00 Népi és iparművészeti vásár a Tagore sétányon
12:00-17:00 **Népi fa körhinta, Népi játékpark** a Kisfaludy-szobornál
11:00 **Mozivetítés: A köszívű ember fia** című film vetítése a Városi Múzeumban
11:00-13:00 **Révkomáromi Teátrum Társulás: Görgey** című darabja a Kisfaludy Galériában
11:00 **Sellő Táncsoport táncbemutatója** a Vitorlás téren és a Gyógy téren
12:00 **A Dóry család tiszteletére emléktábla avatás a Hotel Astóriában**
12:00-14:30 **Gasztronómiai verseny a Hotel Astóriában** (kóstolójegy: 1.500 Ft/fő)
13:30 **Gróf Dr. Bethlen István "A kiegészés történelmi hőseire emlékezünk"** című beszélgetése **Tordy Géza** érdemes művésszel a Hotel Blaha Lujzában
14:00 **A Füred Dixieland fellépése** a Kisfaludy Színpadon

Egyéb helyszínek
10:30 Sétahajózás a Jókai nosztalgiahajón (2 óra sétahajózás 1 pohár pezsgővel) Felnőttjegy: 2.800 Ft, gyermek: 1.500 Ft
11:00-14:00 Gasztronómiai verseny és reformkori ételek kóstolója a Hotel Astóriában (kóstolójegy: 1.500 Ft /fő)
11:00-14:00 Kézműves bútorkölde a Tourinform Irodában
11:00-19:00 Reformkori borok kóstolója a Balatoni Borok Házában (1.500 Ft/fő)
11:00 és 16:30 Reformkori séta a Kerek templomtól
Katolikus Szentmisék
9:00 és 19:00 Krisztus Királyi templom (Piros templom)
11:00 Kerek templom
Istentisztelet:
9:00 Evangélikus templom,
9:30 Református Fehér templom

Közfelhasználók: Pénteken: Kisfaludy Galéria.

Szombaton: Állami Színház Estterház terem (megközelítés a Liliom utca felől), Vasárnap: Anna Grand Hotel

(A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk!)